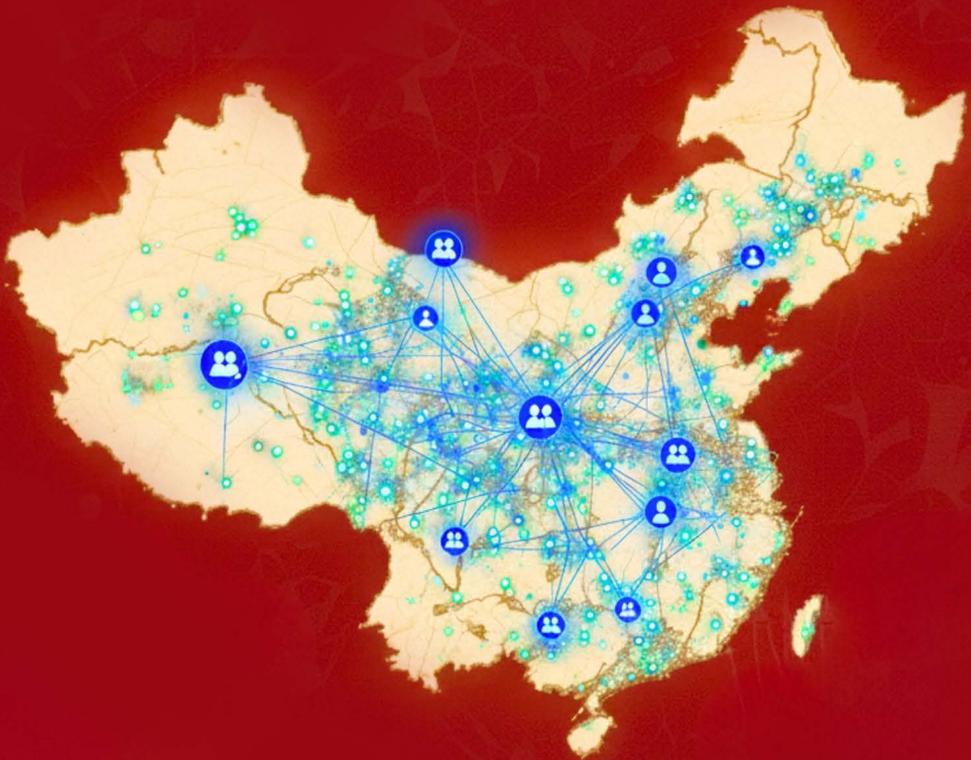

אנטישמיות סינית

2025 - 2021

מקורות ומטרות

ד"ר שלום סלומון ואלד

המכון למדיניות העם היהודי: מועצת המנהלים, חבר הנאמנים הבינלאומי

יושבי ראש | סטוארט אייזנשטאט | דניס רוס

נשיא יידיה שטרן
מנכ"ל שוקי פרידמן
מנהלת פרויקטים איטה אלקלעי

מועצת המנהלים

אליוט אברמס	הארלי גרוס	גלן לוי	שלי קידר
עדינה ברישלום	סטיב הופמן	סטיב נסטיר	צור קרן
ריצ'רד ברנשטיין	דן הלפרין	אריק פינגרהוט	דורון שורר
אריק גולדשטיין	מארק יוטאי	קרן קארפ	רחל שפרקר פרנקל

חבר הנאמנים הבינלאומי

אמירה אהרונביץ	מארק יוטאי	מיכאל סיגל	זלמן שובל
יהודית בוקסר-ליברנט	גלן לוי	אריק פינגרהוט	ג'וש שוורץ
סנדי בקלור	ברנאר-אנרי לוי	ג'ון פישל	מיכאל שטיינהרט
אריק גולדשטיין	דניאל ליברנט	סמי פרידריך	
שרה גנסטיל	יצחק מולכו	אירוין קוטלר	
ראלף גרסון	איילת נחמיאס-זורבין	ורנון קורץ	
אסתר דומיניסיני	לוני נסטיר	אריקה רודין-לוריא	
אלן הופמן	סטיב נסטיר	גארי רוזנבלאט	
סטיב הופמן	ג'ף סולומון	מארק רוזנברג	
מארק וילף		יהודה ריינהרץ	

דורון אלמוג - יו"ר הנהלת הסוכנות היהודית לא"י
אבינועם בר יוסף - נשיא אמריטוס
יחזקאל דרוך - נשיא מייסד

תודות

לסוכנות היהודית	לקרן דוד ואינו מייסד	לקרן משפחת אידור וברטה גודלסקי
לקרן אביב	לקרן משפחת ברנפמן (CRB)	לסטוארט אייזנשטאט
לקרן דיאן וגילפורד גליזור	לקרן משפחת וילף	לסנדי בקלור
לקרן וויליאם דוידסון	לקרן גלן ושריל לוי	לסטיב נסטיר
לקרן ג'ק, ג'וזף ומורטון מנדל	לקרן משפחת יוטאי	לזלמן שובל
לקרן משפחת קירש	לקרן אריק ותמר גולדשטיין	
לקרן משפחת לין וצ'רלס שוסטרמן	לפדרציית ניו יורק	
לקרן אידה ולסטר קראון	לפדרציית שיקגו	
לקרן ראסל ברי	לפדרציית היהודיות בצפון אמריקה	

JPPI

המכון למדיניות העם היהודי
THE JEWISH PEOPLE POLICY INSTITUTE

אנטישמיות סינית

2025-2021

מקורות ומטרות

ד"ר שלום סלומון ואלד

ינואר 2026

זכויות יוצרים © המכון למדיניות העם היהודי
(מיסודה של הסוכנות היהודית לא"י) בע"מ (חל"צ)

תשפ"ו/2026

קמפוס גבעת רם, ת.ד. 39156, ירושלים 9139101
טלפון: 02-5633356 | פקס: 02-5635040 | www.jpji.org.il

כל הזכויות שמורות. אין לשכפל, להעתיק, לצלם, להקליט, לאכסן במאגר מידע, לשדר או לקלוט בכל דרך או בכל אמצעי אלקטרוני, אופטי, מכני או אחר - כל חלק שהוא מן החומר שבחוברת זו. שימוש מסחרי מכל סוג שהוא בחומר הכלול בחוברת זו אסור בהחלט אלא ברשות מפורשת בכתב מהמכון למדיניות העם היהודי.

מאנגלית: כרמית גלעד
עריכת הטקסט העברי: ענת ברנשטיין
עיצוב גרפי ועימוד: מיה הסר

מסת"ב: 978-965-7880-00-5

תוכן העניינים

5	הקדמה מאת פרופ' ידידיה שטרן
7	ממצאים עיקריים – סיכום
7	גורמי המפתח של האנטישמיות הסינית
9	1. למה האנטישמיות בסין חשובה?
11	2. הכללה גורפת של ישראל, יהודים ויהדות
13	3. אנטישמיות בלי יהודים ובלי שורשים עתיקים
15	4. מאחורי עליית האנטישמיות בסין: התכנסות של אירועים
17	5. מקרים בולטים של אנטישמיות בסין
23	6. היקף האנטישמיות והשפעתה: תמונה חלקית
27	7. טיפולוגיה של 12 מניעים ספציפיים לאנטישמיות בסין
35	8. המניעים – האם הם משותפים עם מדינות אחרות או שהם ייחודיים לסין?
37	9. האם מורגש שינוי באוויר ב־2025?
39	10. שיקולי מדיניות
43	תודות

הקדמה

במהלך השנים האחרונות התגברו הנרטיבים האנטישמיים בסין הן בפרסומים ארציים בעיתונות, הן ברשתות החברתיות והן בחלקים בתוך האקדמיה. לא מדובר בתופעה מקומית צרה. כאשר האומה בעלת האוכלוסייה השנייה בגודלה בעולם ואחת האדריכליות הגדולות של סביבת מידע מאשרת הפצת רעיונות כאלה, מלבה אותם או מקבלת אותם בסובלנות, יש להתנהלותה זו השפעה שמהדהדת הרבה מעבר לגבולותיה. עבודתו של ד"ר שלום סלומון ואלד, המשמש עמית בכיר במכון למדיניות העם היהודי (JPPPI), מספקת היקף ומבנה לנושא זה שנדון בדרך כלל באופן מקוטע ומאפשרת להתבונן בו במבט מפוכח.

הדוח שלפנינו ממסגר שלוש תובנות חשובות. ראשית, האנטישמיות המתחוללת לנגד עינינו לא נולדה בסין, אלא צמחה מהתכנסות של שלושה מניעים חיצוניים – היריבות הגאופוליטית של סין עם ארצות הברית, ההתייצבות של סין לצד שותפים ערבים ומוסלמים (כולל איראן) והגלובליזציה המידבקת של סטראוטיפים אנטישמיים בתוך האקוסיסטם של התקשורת והאוניברסיטאות בסין; שנית, הנטייה לכרוך יחד את ישראל, את היהודים ואת היהדות הפכה למאיץ הראשי: הביקורות על מדיניותה של ישראל מיתרגמות דרך קבע להאשמת היהודים כקולקטיב ומהדהדות דפוסים שמוארים כיום במערב אבל נוסחו לפי הלקסיקון האידאולוגי הייחודי של סין; ושלישית, האוניברסיטאות – המכשירות את דור העתיד של מקבלי ההחלטות – הפכו לחממות משפיעות, ותפיסות אנטי-ציוניות וביטויי עוינות גלויים עוברים בהן בקלות כלמידה ביקורתית.

ד"ר ואלד מקפיד להבחין בין ביקורת לגזענות. מקובל עליו שביקורת מושחזת כלפי ישראל איננה אנטישמיות. ואולם בה בעת הוא מוכיח, בעזרת ראיות מדאיגות, כיצד מוסר כפול, אנלוגיות נאציות וטענות קונספירטיביות על המזימה היהודית לשלוט בעולם נדדו מן השוליים הקיצוניים אל לב השיח הנורמטיבי. הוא ממקם את המגמות הללו על פני קשת רחבה של נקודות מפגש בין סין ליהודים – החל באהדתו של הנשיא הראשון של הרפובליקה סן יאט-סן לציונות ועד לדברי השבח לתלמוד שנשמעו בבייג'ין לאחרונה, תוך הדגשת המהפך המצער מן העידן שסין יכלה להתהדר בו בכך שהיא ציוויליזציה נקייה מאנטישמיות.

ההשלכות המדיניות הן מעשיות ומיידיות. ישראל חייבת להמשיך ולתחזק את יחסיה היקרים מפז עם ארצות הברית גם בעת שהיא שומרת מקום לחיבורים קונסטרוקטיביים עם סין. עליה לגייס קהילות יהודיות מכל העולם ולחבור לממשלות – בייחוד באירופה – המוקיעות בעקביות דיבורים ומעשים אנטישמיים, ואף מענישות בגין פעולות כאלה. חשוב לא פחות

מכל אלו הוא לקיים ניטור ממושך. כלומר – כדי לעבור מאנקדוטות לדפוסים, חיוני שאנשים המצויים בדקויות השפה הסינית ינהלו מעקב קפדני אחר העיתונות הממשלתית בסין, אחר הרשומות ברשתות החברתיות ואחר הפרסומים באקדמיה. ולבסוף, חיבורים אקדמיים ותרבותיים – בדיוק מסוג החילופים שמוקפאים כרגע – הם עדיין מן הדרכים היעילות ביותר לתקן לאורך זמן את נזקי הבורות והסטראוטיפים.

הדוח שלפנינו איננו ייעוץ מתוך ייאוש. בד בבד עם תיעוד ההידרדרות הדוח גם מצביע על הבהובים של היערכות דיפלומטית מחודשת ועל כיסים של סקרנות אינטלקטואלית בקרב הסטודנטים בסין. הבחירה המונחת לפתחם של המנהיגים בבייג'ין, בירושלים וברחבי העולם היהודי היא בין האפשרות לאפשר לממים אינטרנטיים לשלוח גרורות ובין האפשרות להתעמת איתם בעזרת עובדות, דיפלומטיה ערכית וחריש תרבותי עמוק וסבלני. הקוראות והקוראים ימצאו בדפים אלה גם אזהרה וגם מפת דרכים. לקובעי המדיניות, לחוקרים מן האקדמיה ולמנהיגי הקהילה הניתוח של ד"ר ואלד רלוונטי לא רק לעת הזאת; הוא קריאת חובה לכל מי שמחויב לוודא שהשנאה העתיקה בעולם לא תהפוך לנורמה חדשה באחת הציוויליזציות הקדומות בעולם.

ובנימה אישית – אני מודה מקרב לב לידידי ד"ר שלום סלומון ואלד על תרומתו ועל מחויבותו הן לתחום המחקר החשוב הזה והן למכון למדיניות העם היהודי, שהוא נמנה עם העמיתים הבכירים בו זה למעלה משני עשורים.

פרופ' ידידיה שטרן

נשיא המכון למדיניות העם היהודי

ממצאים עיקריים – סיכום

1. בעקבות העימותים בעזה בשנת 2021 ובשנים 2023-2025 התחוללו ברשתות החברתיות ובתקשורת הרשמית בסין גלים של אנטישמיות. פרסומים אנטישמיים אלו מבוססים על דימויים אנטייהודיים מוכרים. הממשלה הסינית אישרה אותם, שלא לומר יזמה אותם, במסגרת חתירתה להשגת היעדים הפוליטיים של סין (גורמי המפתח).
2. התפשטות התעמולה האנטישמית התאפשרה על ידי ההצגה האנטי-ישראלית של מלחמת 7 באוקטובר בתקשורת הסינית והנטייה הרווחת בסין לכרוך יחד את ישראל, את היהודים ואת היהדות.
3. בדומה למערב, גם בסין האוניברסיטאות הן המקדמות העיקריות של האנטישמיות, וכך גם הרשתות החברתיות, המשמשות כלי בידי פרשנים ומשפיענים מרקסיסטים ולאומנים.
4. סין עשויה להתברר כגורם נוסף של אנטישמיות ב"דרום הגלובלי" ואפילו במערב. זו עשויה להטות את דעתם של סטודנטיות וסטודנטים שעתידים להיות המנהיגים הבאים של סין ולהרוס את העניין ביהודים ובישראל שהיה קיים פעם בקרב חלקים מן הציבור הנאור במדינה.
5. בשנת 2025 קרא שגריר סין בישראל ליחסים הדדיים ידידותיים יותר בין שתי המדינות, אך הדבר לא דווח בסין. על ישראל לשמר כל קשר אפשרי עם סין, ואולם אֵל לה לקבל לא את התכחשות התקשורת הסינית ולא את האנטישמיות באוניברסיטאות. יהודים בכל העולם צריכים להיות מעורבים בעניין הזה. ישראל חייבת להמשיך ולקיים את המדיניות של "סין אחת", אבל גם לחזק חיבורים לא־פוליטיים עם טיוואן ולהרחיב את המחקר בנושא ההיסטוריה הארוכה של יחסי סין עם היהודים.

גורמי המפתח של האנטישמיות הסינית

1. המתחים בין סין לארצות הברית, שלתפיסתה של סין היהודים ממלאים בהם תפקיד ראשי.
  2. שאיפתה של סין למצוא ידידים ובעלי ברית אנטישמים: הערבים, איראן, המוסלמים, רוסיה.
  3. חיפוש שעירים לעזאזל לבעיות הפנימיות של סין.
  4. מיטוט הסדר העולמי של המערב.
  5. אנטישמיות ופילושמיות: שני צדדים של אותו מטבע.
- האנטישמיות כ"מם", כמגפה תרבותית; סין מצטרפת ל"תנועה עולמית".
- שלושת הגורמים הבולטים הם המתחים עם ארצות הברית (1), הברית הערבית-מוסלמית (2) וכוח המשיכה של האנטישמיות העולמית – מם או מגפה תרבותית (6).

1. למה האנטישמיות בסין חשובה?

הופעתה של האנטישמיות, המכונה "השנאה העתיקה ביותר בעולם", במדינה שמתיימרת להיות הציוויליזציה הקדומה ביותר מעוררת מחשבה. עד לעת המודרנית לא הושפעו ערכי הליבה המסורתיים של סין מן הנצרות, מן האסלאם או מן הנאורות המערבית – שכולם קשורים בקשר בלתי נפרד לעליית האנטישמיות, להישרדותה או לירידתה. ניתוח האנטישמיות הסינית עשוי לשפוך אור על ההיסטוריה העכשווית של סין ועל המדיניות שלה בכמה תחומים – קשרי חוץ וענייני פנים, כלכלה ותרבות. האנטישמיות הסינית לא צמחה בסין. כמו במקומות אחרים, היא כרוכה בסוגיות אחרות.

בשנים האחרונות חל גידול עצום במספר הפרסומים והמאמרים על סין. הרבה מן העניין העולמי מתמקד בהשפעתה של סין על שאר העולם, ובכלל זה על המזרח התיכון המוסלמי. לא הרבה נכתב על יחסי סין-ישראל, ואת המומחים דוברי הסינית לאנטישמיות, סוגיה כבדת משקל בכל מקום אחר, אפשר לספור בסין על אצבעות כף יד אחת.

ישנן כמה הגדרות לאנטישמיות. כוח המשימה הבינלאומי להנצחת זכר השואה (International Holocaust Remembrance Alliance – IHRA) הציע הגדרות אחדות הנפוצות בשימוש. במאמר זה אשתמש בארבע הגדרות. את שלוש הראשונות ניתן למצוא, בניסוחים שונים, במסמכים של כוח המשימה הבינלאומי להנצחת זכר השואה; הרביעית – "השלכה" פסיכולוגית; פרויקציה – היא חדשה.

אנטישמיות היא איבה כלפי יהודים או כלפי ישראל המבוססת על מוסר כפול, היינו על אמות מידה שאינן נדרשות משום אדם אחר. ביקורת על מדיניות ממשלת ישראל היא לא אנטישמיות, אבל אנטי-ציונות כן – היות שהיא שוללת את זכותם של היהודים, בניגוד לאחרים, למדינה משלהם במולדתם ההיסטורית. גם הטענה שהיהודים או ישראל נהנים מהשפעה מופרזת המשמשת לקידום אינטרסים נפשעים היא אנטישמית. ההגדרה הרביעית כוללת ביטויי אנטישמיות כגון השוואת ישראל לגרמניה הנאצית או השלכה של המעשים הרעים שהמאשימים עצמם אינם חפים מהם על היהודים ועל ישראל. כל צורות האנטישמיות הללו כבר הופיעו בסין.

אם האנטישמיות תתפוס מקום של קבע בסין, עלולות להיות לכך השלכות מזיקות, הן בסין והן מחוצה לה. האוניברסיטאות הן מן המקדמים המשפיעים ביותר של האנטישמיות בסין. היות שהן מכשירות את הדור הבא, יש סכנה שהדעות הקדומות הנוכחיות יועברו למנהיגי סין העתידיים. היום נראה שכל הממשל הסיני ורוב מנהיגי המפלגה הקומוניסטית הם בוגרי אוניברסיטאות (רבים מהם מהנדסים). האנטישמיות כבר התחילה להרוס את ההתעניינות

הלא־משוחדת ביהודים או בישראל שנראתה קודם לכן אצל חלק מציבור המשכילים בסין, בכמה אוניברסיטאות ובחוגי הממשל. ההטיה מעוותת כישורי ניתוח, פוגעת בהבנת הסכסוך הישראלי-ערבי בקרב הסינים ומסבירה, לצד סיבות נוספות, מדוע לדיפלומטיה של סין במזרח התיכון יש כל כך מעט השפעה. במילים אחרות, גם סין מפסידה בעקיפין מן האנטישמיות. עוד הפסד של סין הוא שהיא כבר לא תוכל להתיימר להיות הציוויליזציה נטולת האנטישמיות הגדולה או העתיקה בעולם. המאפיין הזה היה מקור גאווה לסינים, ובכללם לנציגים רשמיים. איבוד אות הכבוד הזה הוא לא בלתי רלוונטי בימים שבהם סין מבקשת לשפר את "הכוח הרך" הרעוע שלה במערב. מצד ישראל, בחוגי האקדמיה מדווחים על ירידה בהתעניינות בסין ובשפה הסינית, כולל רתיעה רבה יותר משיתוף פעולה עם מוסדות סיניים, בייחוד מאז טבח 7 באוקטובר.¹

הדיאלוג בין אינטלקטואלים סינים ויהודים שניסו למצוא נקודות משותפות בתרבות, באמונות ובחוויה ההיסטורית שלהם בסכנה. "היסודות של היחסים הטובים שנבנו בין שני הצדדים בשלושת העשורים האחרונים התנפצו", קבע בצער פרופ' פינג ג'אנג (אוניברסיטת תל אביב).² לא לזה ציפו בכירי המנהיגים בסין כשקראו ל"דיאלוג בין ציוויליזציות".

2. הכללה גורפת של ישראל, יהודים ויהדות

המתבונן מן הצד יבחין בנטייה ההולכת ומתפשטת בסין לכרוך יחדיו את ישראל, את היהודים ואת היהדות. בשיח הרווח בציבור הסיני, "ישראל" ו"יהודים" הן מילים נרדפות פחות או יותר. הנוהג הזה דומה למדי למתרחש במערב, שם ההצגה האנטי-ישראלית של המלחמה בעזה בתקשורת הרשמית והחברתית גורמת תכופות לאלימות מילולית ופיזית נגד היהודים המקומיים. פקידי הממשל הסינים, כמו גם האינטלקטואלים וספקי החדשות שם, מודעים בדרך כלל להבדל בין ישראל לבין יהדות העולם. נציגי הממשל משתמשים בהבדל הזה כשזה מתאים להם – לדוגמה, כשהם מתעקשים שהביקורת שלהם על ישראל איננה נגועה באנטישמיות, ואינם משתמשים בו כשלא מתאים להם – למשל, כשהם מצפים להכרת תודה מצד ישראל על הצלת הפליטים היהודים בשנגחאי בשנים 1940-1945, כלומר עוד לפני שמדינת ישראל הייתה קיימת.

הבנה אמיתית של ההיסטוריה היהודית התפתחה בסין בתחילת המאה ה-20. סון יאט־סן, הנשיא הזמני הראשון של הרפובליקה, שלימים כונה "אבי האומה" הסינית המודרנית, השווה את גורלם הטרגי של היהודים לזה של הסינים. ב-1920 הוא כתב לניסים אליאס בנימין עזרא, ראש האגודה הציונית של שנגחאי, והביע תמיכה בציונות – "תנועה המשקמת את האומה ההיסטורית הנפלאה שלכם, שתרמה כה רבות לציוויליזציה של העולם"³. הדעות המקוריות של הקומוניסטים הסינים לא היו אחרות בהרבה. כשבעים אחרי הכרזת המדינה (ה' באייר תש"ח, 14 במאי 1948), בעוד מלחמת האזרחים עדיין משתוללת בסין, בירך "יומון העם" של המפלגה הקומוניסטית על ייסודה של ישראל בנימה אוהדת שלא תמיד נשמעה כמוה במערב: "אלפיים שנות הנדודים של היהודים הסתיימו. מדינת ישראל קמה במזרח התיכון"⁴. התבטאויות אלה התייחסו להמשכיותה של ההיסטוריה היהודית. הן ראו במדינת ישראל התפתחות הגיונית של סיפור עתיק יומין. תפיסת האחדות שבין היהודים לישראל עלתה בקנה אחד עם עמדותיהם של יהודים רבים ושל כל הציונים, אבל היא שאבה השראה גם מן האופן שבו ראו הסינים את ההיסטוריה בת אלפי השנים שלהם עצמם. בשנת 2008, אפילו אז, פרסמה פרופ' ג'אנג צ'יאנהונג מאוניברסיטת הנאן עבודה בכותרת "ההיסטוריה של ישראל", שמתחילה במסעו של אברהם אבינו ממסופוטמיה לכנען, היא ישראל של היום. ספרה מסתיים בשיחות השלום במזרח התיכון בתחילת המאה ה-21.

המתחים בין סין לבין המערב שישראל היא חלק ממנו הפכו על פיה את הגישה החיובית לרצף שמחבר את ההיסטוריה היהודית למדינת ישראל. עדיין ניתן לראות את החיבור, אבל

כעת הוא מוצג תכופות באור שלילי ומוסבר באופן אנטישמי. עם הקמתה של ישראל, "כוחות המערב נעצו פגיון, פשוטו כמשמעו, בלב העולם הערבי",⁵ גורסת הכרזה אופיינית אחת, רשמית למחצה אך שגויה היסטורית. היא מתעלמת מכך שב-1948 דווקא הגוש הסובייטי הוא שתמך תמיכה צבאית ומדינית נחרצת בישראל, ולא המערב, מלבד הכרתו המהירה והמכרעת של נשיא ארצות הברית הארי טרומן בישראל. מכאן שאם מציגים את ישראל כהתנחלות קולוניאליסטית לבנה, כפי שעושים היום כותבים מסוימים בסין, הרי שאפשר להפליל את היהודים על פעולותיה של ישראל. המקור הראשון לחיבור השלישי בין שני אלה היה האנטישמיות הסובייטית, ובעיקר הסטליניסטית, שהוסוותה כאנטי-ציונית. העוינות הסובייטית הופנתה לישראל, לארצות הברית ולבעלות בריתה, והקהילה היהודית הגדולה בברית המועצות נחשדה בתמיכה בישראל. הגרסה הסינית החדשה מופנית גם היא נגד ישראל וארצות הברית, אבל לא מתמקדת ספציפית במיעוט היהודי המקומי. תחת זאת היא מפנה את חיציה ליהדות ארצות הברית ומאמצת את האנטישמיות ואת האנטי-אמריקאיות של העולם המוסלמי. עד כאן בעניין הרקע ההיסטורי המשתנה של החיבור הפופולרי בין ישראל, היהודים והיהדות.⁶ לא פעם החיבור הזה משמעו שיחסים חיוביים או שליליים עם ישראל כמוהם כיחסים חיוביים או שליליים עם היהודים – לא המעטים החיים היום בסין, אלא העם היהודי.

3. אנטישמיות בלי יהודים ובלי שורשים עתיקים

ההיסטוריה הסינית העתיקה לא הכירה יהודים ואין בה שום זכר תרבותי, דתי או פוליטי להשפעה יהודית כמו שיש במערב. נוכחות יהודית זכורה בשתי ערים: בקאיפנג (לשעבר בירת שושלת סונג) פרחה מהמאה ה-12 עד המאה ה-19 קהילה יהודית קטנה שמעולם לא סבלה מאפליה. עד סוף המאה ה-19 לא נחשבו יהודי קאיפנג לענף מרוחק של עם בן כמה אלפי שנים המפוזר ברחבי העולם, אלא לאחד מפלגים זרים רבים שקיימו את מנהגיהם הייחודיים אבל כיבדו את החוק ואת התרבות של הקיסרות הסינית; ובמאה ה-20 נתנה העיר שנגחאי ברוב אדיבותה מקלט ליותר מ-20,000 יהודים שנמלטו מציפורני הנאצים, וכך הצילה אותם מן השואה באירופה. היו גם קהילות יהודיות קטנות בערים חרבין וטיינג'ין, שנפוצו לכל עבר במהלך המאה ה-20 עקב הגירה.

בסוף המאה ה-19 ותחילת המאה ה-20 גילו רפורמטורים פוליטיים שביקרו במערב משהו משותף בין הסינים לבין היהודים במערב: אלה וגם אלה סבלו מדיכוי. אחד הרפורמטורים הללו היה סון יאט-סן. בד בבד הגיעו מהמערב, במשך רוב שנותיה של הרפובליקה (1911-1949), גם כמה סטראוטיפים אנטישמיים שחדרו מבלי משים לעיתונות ולשיח האינטלקטואלי בסין.⁷ "קמצנים" ו"רודפי בצע" היו מן הכינויים הרווחים שהודבקו ליהודים. הסטראוטיפים הללו לא הופנו לעבר יהודים אמיתיים בתוך סין או מחוצה לה, מלבד הערות נדירות בדבר פליטים לא רצויים או יהודים ספרדים עשירים בשנגחאי. היו גם כמה לאומנים סינים שהתנגדו לקולוניאליזם שבעיניהם הצינונית הייתה חלק ממנו. שום תנועה פוליטית או תרבותית חשובה לא אימצה ולא העצימה את הסטראוטיפים האנטישמיים. זה היה הבדל קריטי לעומת המערב ורוסיה. היהודים לא היו האויב; יפן הייתה האויב. כבר בשלב מוקדם היו המפיצים הזרים העיקריים של האנטישמיות מיסיונרים נוצרים, שמקצתם הזהירו מפני היהודים כמי שמאפשרים את עליית הקומוניזם או כמי שזוממים להשתלט על העולם. מפיצים אחרים היו סטודנטים סינים שחזרו מן המדינות שהם למדו בהן, ובכללן צרפת וגרמניה הנאצית. הדוגמה של לו סון, הסופר הסיני המפורסם ביותר במאה ה-20, מלמדת כי ההגדרה המערבית של אנטישמיות לא תמיד ניתנת להעברה לסין. בסיפורו מוזכרים לעיתים יהודים "חמדנים" או "חורשי מזימות".⁸ האם הוא היה אנטישמי? ב-1933, מייד עם עליית היטלר לשלטון, צעד לו סון עם קבוצה של סופרים ופוליטיקאים סינים לקונסוליה הגרמנית בשנגחאי כדי למחות על הרדיפות האנטישמיות שהוחל בהן בגרמניה הנאצית. הוא וחבריו הקפידו להצטלם שם לפני דלתות סגורות. הגרמנים סירבו לפתוח.

בתקופת הרפובליקה, ואפילו בתקופות מאוחרות יותר, ההתייחסויות ליהודים בסין חשפו לעיתים קרובות רצון לדעת עליהם יותר. רצון זה בא לידי ביטוי בין השאר בהדהוד של כתבים יהודיים, החל בתנ"ך וכלה בספרות בידיש ובעברית מן המאה ה-20. בתחילת המאה ה-21 תמכה האקדמיה הסינית למדעי החברה, שנה אחר שנה, לשווא, במועמדותו של הסופר הישראלי עמוס עוז לקבלת פרס נובל לספרות. ספריו, שכולם מתארים את ישראל, היו פופולריים בסין. מן הראוי להזכיר גם שאיש מן המנהיגים הקומוניסטים הבולטים בסין משנות העשרים של המאה הקודמת ועד לאחרונה לא נודע כאנטישמי באופן אישי או אידאולוגי, בניגוד מובהק למנהיגים הקומוניסטים בברית המועצות או במדינות מזרח-אירופיות אחרות. ההצהרות המעטות של נשיא סין שי ג'ינפינג בנושא של יהודים או יהדות מלמדות שלפחות עד לפני שנים ספורות הוא התנגד לאנטישמיות. ב-15 במאי 2019 הוא פתח בבייג'ין ועידה שכותרתה "דיאלוג של תרבויות אסיאתיות". בדבריו הוא הגדיר את התלמוד, מקור המשפט העברי, "אחת התרומות הגדולות של אסיה לציוויליזציות של העולם".⁹ התקשורת הסינית דיווחה על דברי השבח הללו לתלמוד, אך לא ידוע על כל ערוץ ישראלי או יהודי שפרסם את הדברים. ב-14 בספטמבר 2020 התעמת שי בפומבי עם קנצלרית גרמניה אנגלה מרקל ועם נשיאת הנציבות האירופית אורסולה פון דר ליין שביקרו את יחסה של סין לאויגורים. בדברי תגובתו הוא תקף את עליית האנטישמיות באירופה.¹⁰ עד לשנת 2019/20 ניצבה סין בנפרד (יחד עם הודו) כציוויליזציה נטולת היסטוריה עתיקה או עכשווית של אנטישמיות מבית.

4. מאחורי עליית האנטישמיות בסין: התכנסות של אירועים

בסביבות שנת 2021 בחרה הממשלה הסינית להקשיח את גישה לישראל ולתומכיה היהודים. אנשי קשר סינים עדכנו מומחים ישראלים אחדים על שינוי המדיניות הזו. לא ידוע אם שי ג'ינפינג עצמו קיבל את ההחלטות הרלוונטיות. השינוי לא נגרם מסיבה אחת מסוימת אלא משילוב של כמה אירועים: במאי 2020 בא מזכיר המדינה האמריקאי דאז מייק פומפאו לישראל כדי לדבר נגד השקעות התשתית העצומות שסין מתכננת בישראל, ובפרט הקמת מתקן התפלה ענקי בפלמחים. הסינים התרעמו על התערבות זו ועל התערבויות נוספות שבאו בעקבותיה.¹¹ עוד ב-2019 נדרשה ישראל להקים את הוועדה המייעצת לבחינת היבטי ביטחון לאומי בהשקעות זרות, וזו התחילה לפעול ב-2020. סין לא הוזכרה, אבל הכול ידעו שהיא המטרה העיקרית.¹² אזהרות אלה חייבו את ישראל לצמצם את קשריה הכלכליים עם סין. לאחר מכן, במאי 2021, ניצלה סין את מבצע "שומר החומות" בעזה בתור הזדמנות להטריד את ארצות הברית, היחידה שהתייצבה להגנתה של ישראל מבחינה דיפלומטית, על ידי תקיפת בעלת בריתה ישראל. סין תקפה את ישראל באו"ם בגין פשעי מלחמה לכאורה, מה שהוביל את ישראל להשיב לסין כגמולה ביוני 2021; ישראל תמכה, לראשונה, בהחלטה המערבית לגנות את מדיניות סין כלפי האויגורים. הסינים לא ראו בעין יפה את הצבעתה של ישראל. זו הייתה יריית הפתיחה להגברת התמיכה של סין בצד הערבי מייד אחרי מתקפת חמאס ב-7 באוקטובר 2023, שעוררה בסין גל תקשורתי אנטי-ישראלי ואנטישמי.

באותן שנים עצמן, בחשאי, הרחק מן הרעש הפומבי באו"ם, הכינה בייג'ין מיזם גאופוליטי גדול – כניסה מפוארת שלה למזרח התיכון הערבי אגב קריאת תיגר על ארצות הברית. ב-14 בינואר 2022 הודיע העיתון *Global Times* של המפלגה הקומוניסטית, כלי תעמולה חשוב להעברת עמדותיה של סין לעולם הרחב, כי סין "רחבת הלב" עומדת להיכנס לאזור ולהחליף את ארצות הברית ה"אנוכית". בערך באותה עת פרסמה סין מסמך רשמי על "הארכיטקטורה הביטחונית החדשה" שלה למזרח התיכון,¹³ שהבהיר היטב שעניינה של סין באזור מרחיק לכת הרבה מעבר לקשרי כלכלה וביטחון אנרגטי; נחשפה בו אסטרטגיה רחבת היקף של השקעות כבדות בתשתיות המקומיות ובטכנולוגיות עתידיות במטרה לתאם את ההתפתחות של מדינות המזרח התיכון עם זו של סין עצמה. המשך ההתרחקות מישראל היה מבחינת סין דרך לחזק את יחסיה הידידותיים עם העולם הערבי במחיר נמוך. לבסוף, בדצמבר 2022 בא הנשיא שי ג'ינפינג לסעודיה להיפגש עם 21 ממנהיגי העולם הערבי, נושא איתו תיק שהכיל עשרות הסכמים מוכנים לדיון ולחתימה. התירוץ הרשמי

לביקורו היה השתתפותו בפסגת ראשי המדינות הראשונה של פורום שיתוף הפעולה בין סין למדינות ערב (China-Arab States Cooperation Forum – CASCF).

ברקע האירועים המוכרים היטב הללו עסקו מקבלי ההחלטות הסינים בשקט בהערכה מחדשת של כוחה והשפעתה של ישראל. במשך עשורים אחדים, עד לשנת 2020 לערך, החשיבו רבים מן הסינים את ישראל למדינה יציבה, חזקה ומאוחדת, הערוכה היטב להדוף את אויביה הרעשנים והלא-מוכנים. אלא שמשבר הרפורמה המשפטית בישראל, המחאה ההמונית המתמשכת בלי סוף נגד הממשלה וחמש מערכות בחירות בתוך ארבע שנים הרסו את תדמית "האיש החזק" של ישראל. מקורות בממשלת ישראל הכחישו שהמשבר פוגע במעמדה הבינלאומי של ישראל, אבל הדיווחים הנרחבים בתקשורת הסינית סיפרו סיפור אחר. עיתונאים סינים שכתבו מישראל תיארו את הקיטוב הפוליטי והחברתי העמוק השורר בה,¹⁴ שאלו מדוע המאמצים להנהיג רפורמה נעשים "כאוטיים יותר ויותר" וציטטו את אזהרותיו של נשיא המדינה יצחק הרצוג שישראל "על סף קריסה חוקתית וחברתית". בסין, פרסום של דיווחים מסוג זה מלמד לא פעם מה המנהיגים חושבים. הכישלון הצבאי ב-7 באוקטובר היה בעיני הסינים האישור הסופי לכך שישראל כבר איננה מה שהם חשבו עליה בעבר. המשבר הפנימי וההגנתי העמוק בישראל אינו מסביר את החיבוק של סין את המזרח התיכון הערבי, אבל הוא השחיז כנראה את הביקורת של סין על ישראל. אין ספק שהצלחותיה הצבאיות של ישראל מאז אותו יום נורא והתמיכה המתמשכת בה מצד ארצות הברית הראו לסין שישראל שבה ומחדשת את עוצמתה, ובכל זאת עמדותיה הבסיסיות של סין לא השתנו הרבה.

המסר של סין לערבים הוא שהיא תמיד תעמוד בנחישות לצידם כפי שעשתה בעבר. היה ברור הן לסינים והן לערבים שישראל והיהודים נטועים היטב במחנה המערבי. מה שלא ברור הוא מדוע התמיכה הקבועה והידועה של סין באינטרסים של הערבים הידרדרה באישור הממשל, שלא לומר בעידודו, לקמפיין זדוני של שנאת יהודים בתקשורת ובאוניברסיטאות (פרטים להלן). התפנית הזאת לא הייתה הכרחית. איך יכול חיקוי של התעמולה האנטי-יהודית המתפשטת בעולם הערבי לקדם את האינטרס הלאומי של סין בעולם או להפוך את האנטישמים ברחבי תבל לתומכים פוליטיים מועילים של סין?

בעמודים הבאים יפורטו ויובהרו עוד מניעים ספציפיים לאנטישמיות בתקשורת החברתית והציבורית של סין. אולי בעתיד יצליחו ההיסטוריונים להבין יותר לעומק את השינויים הפוליטיים, החברתיים והאינטלקטואליים המתרחשים בימים אלה בסין, נוסף על רצונה להיות שותפה למהומה השוררת במזרח התיכון או בתגובה למה שהיא תופסת כעוינות אמריקאית.

5. מקרים בולטים של אנטישמיות בסין

רעיונות אנטישמיים הובעו מדי פעם ברפובליקה העממית של סין גם בשנים שקדמו לגל האנטישמיות הנוכחי. ב-2007 הדגיש סונג הונגבינג בספרו "מלחמות המטבע" כי היהודים שולטים בכלכלת העולם. הספר הפך לרב מכר אולי מפני שסינים רבים קיוו ללמוד כיצד להתעשר במהירות ופחות משום שהשאלה היהודית העסיקה אותם. עם זאת היו גם סימנים לכך שהאווירה הציבורית בהקשר של ישראל והיהודים מתחילה להידרדר. ב-19 באוגוסט 2020 התפרסם בג'רוזלם פוסט מאמר מערכת לא ידידותי: "סין התגלתה כשחקן רע. אין אנו חייבים להם מאומה".¹⁵ עד אז הסינים כבר היו אמורים להתרגל לכותרות לא ידידותיות בעיתונות המערבית, אבל הכותרת הזאת, בתרגום לסינית, עוררה מבול של מתקפות אנטישמיות לא צפויות באינטרנט מצד אזרחים סינים שהביך את המומחים ליהדות שם.

גל חסר תקדים של תקשורת אנטישמית התחיל עם מבצע "שומר החומות" בעזה ב-2021 והתגבר אחרי מתקפת חמאס על ישראל ב-7 באוקטובר 2023.¹⁶ התקשורת הסינית התחילה להפיץ דימויים אנטישמיים במסווה של ביקורת על הפעולות הצבאיות של ישראל. אומנם גם במדינות אחרות נשמעו גינויים דומים שכרכו יחד את ישראל, את הציונות ואת היהודים זה עם זה, אבל בסין כל אמירה פוליטית נבדקת בשבע עיניים ומצונזרת אם היא אינה תואמת את העמדות הרשמיות של המדינה, ולכן היות שהאנטישמיות התפשטה בתקשורת הסינית, פירוש הדבר שהייתה לכך תמיכה רשמית. ואכן, דברי אנטישמיות החלו להופיע במקורות ממשלתיים ובתקשורת הציבורית, ברשתות החברתיות ובאוניברסיטאות.

א. מקורות ממשלתיים והתקשורת הציבורית

מאז טבח 7 באוקטובר גאתה האנטישמיות בפלטפורמות התקשורת שבשליטת ממשלת סין. סגן הנשיא של המכון הסיני ללימודים בינלאומיים, שהוא צוות החשיבה של משרד החוץ הסיני, האשים כי "הבסיס להשרדות פוליטית בארצות הברית קשור בקשר פרזיטי לכוחות היהודיים העוצמתיים של ישראל".¹⁷ ב-10 באוקטובר, כשישראל עדיין לא הצליחה לגמרי לחדש את השליטה בשטחה אחרי הטבח שביצע חמאס, טען מרכז המידע המקוון של סין כי ישראל השתמשה בעזה בפצצות זרחן לבן. השקר הזה המריץ את אזרחי האינטרנט הסינים להשוות את ישראל לנאצים.¹⁸ פקידי הממשל הסינים החליטו לעקור מן השורש כמה זיכרונות מן ההיסטוריה והתרבות היהודית בסין: ב-2024 בוטל בבייג'ין מחזמר לא-פוליטי על הפליטים היהודים בשנגחאי, ביטול שסתר את התהילה הרשמית הנקשרת בדרך כלל לעיר שפתחה את שעריה ליהודים שנמלטו מאירופה. עוד קודם לכן הוסרו בעיר חרבין שלטי

הזיכרון מקירות בניינים שהיו שייכים בעבר לקהילה היהודית, דוגמת בית הכנסת לשעבר, והמוזיאון היהודי הקטן בעיר נסגר.¹⁹ מאליו עולה על הדעת הנוהג הנאצי של מחיקת כל סימן לתרומתם של היהודים בגרמניה. בנוסף, הוצאות ספרים ממשלתיות ביטלו את הוצאתם של ספרים מסוימים על היסטוריה יהודית.

ב. הרשתות החברתיות

רשת האינטרנט הסינית היא הכלי הנפוץ ביותר להעברת מסרים אנטישמיים ואנטי-ישראליים. זה התחיל עוד לפני 2021. בלוגרים עוינים התעמתו עם משתמשי הרשת שהגנו על ישראל. מה שהיה זרזיף לפני 2021 הפך לשיטפון לאחר מכן. אחרי מלחמתה של ישראל מול איראן ב-2025 הריעו בלוגרים על מפלטה של איראן, אם כי לא ברור אם משנאת איראן או מאהבת ישראל.²⁰ אחרי 2021 ושוב בעקבות אוקטובר 2023 הכפישו לאומנים ומרקסיסטים ברשת, מומחים ומשפיענים אינטרנטיים את ישראל ואת היהודים בחופשיות בהיותם מוגנים על ידי אישור רשמי. החדשות המגנות את ישראל ואת היהודים ברשתות החברתיות מתורגמות לעיתים קרובות ממקורות זרים, בעיקר מאנגלית. לא ידוע מי מספק את התרגומים ומי משלם בעבורם. לא יהיה מפתיע לגלות שאויביה העשירים ביותר של ישראל עוזרים לממן פעולות אלה. המוכר ביותר מהם מעורב בריש גלי – הספקית היחידה של חדשות זרות הפועלת מתוך סין היא קטאר; רשת אל-ג'זירה שלה קיבלה אישור לפתוח ערוץ חדשות כבר ב-2002, אף שכיום הוא חסום. במקומו השיקה אל-ג'זירה ב-2018 אתר אינטרנט חדשותי בשפה המנדרינית, האתר הראשון מן המזרח התיכון שפונה במישרין לקהל הסיני. למותר לומר שהגרסה הסינית של החדשות עוינת את ישראל בדיוק כמו הגרסאות בערבית ובאנגלית. אל-ג'זירה נהנית בסין מעוקבים רבים; סטודנטים סינים שצריכים לכתוב עבודות על המזרח התיכון מצטטים את הערוץ כמקור מקצועי רציני.²¹ בסין יש גם ערוצי חדשות מוסלמיים מקומיים. כבר לפני עשרות שנים האשימו אתרי אינטרנט מוסלמיים את היהודים במלחמות האופיום של בריטניה נגד סין במאה ה-19, תוך חיקוי דברי בָּלַע מן המערב שמאשימים את היהודים בכל המלחמות.²² בתוך סין אין לישראל כל אפשרות להתגונן מפני התעמולה הערבית והמוסלמית העוינת.

התיאורים העוינים החוזרים ונשנים של ארצות הברית וישראל כ"אחיות" מעלים באוב את החזון של שלטון פוסט-מערבי גלובלי בעוד ארצות הברית מבודדת כבובה בידי ישראל ויהדות העולם. אחד הבלוגרים החשובים ביותר הוא לו קוון, פועל לשעבר, הטוען שיש לו 15 מיליון עוקבים. הוא מפליל את היהודים בעזרת ציטוטים מ"מיין קאמפף" של היטלר ומן ה"פרוטוקולים של זקני ציון", שנכתבו יותר ממאה שנה לפני הקמתה של ישראל. לו קוון פרסם תמונות של נשים זרות כדי שקוראיו הסינים יוכלו לזהות כל יהודי או יהודייה לפי אפם הארוך (שנחשב למכוער במסורת הסינית הפופולרית).²³ תמונות גזעניות דומות הופיעו

בפרסומים נאציים לפני למעלה משמונים שנה. משפיען רשת אחר, סו לין, נתן ביטוי פומבי לעוינותו הרצחנית; אחרי 7 באוקטובר הוא הצהיר ש"חמאס נהג ביד רכה מדי בישראל".²⁴ אחת המטרות המועדפות של לוחמי האינטרנט הסינים היא "ג'ורג' סורוס החדש". אומנם לסורוס אין קשרים ציבוריים עם יהודים והוא מממן ארגונים ביקורתיים כלפי ישראל, אבל המאפיינים שלו עונים על הקריטריונים הרלוונטיים ביותר בשביל הפולמוסנים הסינים: הוא יהודי, הוא עשיר כקורח, הוא אמריקאי, יש לו השפעה פוליטית, והוא אויב של סין. לפיכך האנטישמים האינטרנטיים בסין מאשימים אותו בייצוג העוצמה הפיננסית היהודית לכאורה ובקשירת קשר להשתלט על העולם לתועלת היהודים. "היהודי" סורוס מתח פעם ביקורת על הנשיא שי ג'ינפינג, ומאז מחובתו של כל סיני לחבט בו.²⁵

ג. האוניברסיטאות

האיבה של הממשל כלפי ישראל ותומכיה היהודים הגבירה את אוירת העוינות שיש האומרים כי הייתה קיימת בכמה אוניברסיטאות בסין עוד לפני 2023. היות שכל האוניברסיטאות ממומנות בידי הממשלה, המדיניות שלהן ממלאת אחר הוראות הממשלה. אורחים ועמיתים מדווחים שיש בסגל ההוראה ובקרב הסטודנטים המביעים בגלוי השקפות אנטי-ישראליות ואנטישמיות, ובכללן גם פרו-נאציות. כך הפכו אוניברסיטאות יוקרתיות לצמתים מכריעים בהפצת האנטישמיות.

ניהול מחקר אובייקטיבי ופרסום כתבים חסרי פניות בנושאי ישראל, הציונות והיהדות הפכו למטלות קשות, לא פופולריות ובמקרים מסוימים בלתי אפשריות. פחות אקדמאים מבעבר מלמדים וחוקרים את ההיסטוריה והתרבות היהודית. מגמות דומות דוחו גם ממדינות מסוימות במערב. ואולם שלא כמו במערב, שם מגינים בפומבי על היהודים ועל ישראל, נאבקים באנטישמיות ומחקר אקדמי אובייקטיבי הוא בגדר האפשר, לא כך הדבר בסין. בסין כל זה מתאפשר רק במחיר של סכנה כבדה למגינים. בשנת 2024 סגרה סין, אחרי שלוש שנות פעילות, את האוניברסיטה הסינית הראשונה בישראל, שלוחה של אוניברסיטת בייג'ין הבינלאומית למינהל עסקים (University of International Business and Economics – UIBE). המרצים והסטודנטים הסינים חזרו הביתה. הסיבות המוצהרות היו פרקטיות ולא אנטישמיות או אנטי-ישראליות, אבל סגירת האוניברסיטה העבירה מסר.

יש גם מרצים שהפכו לא למעבירי מסרים אלא למטרות ולקורבנות של האנטישמיות והאנטי-ציונות. כבר בגרמניה אחרי עליית הנאצים לשלטון ב-1933 התברר התפקיד הראשי של האוניברסיטאות בהפצת אנטישמיות ובהדרת יהודים. למעשה היה זה תפקיד כפול: רבים באקדמיה מילאו את תפקיד הרודפים והיו בהם שהיו הנרדפים.²⁶ בכמה אוניברסיטאות ומכונים האווירה נהייתה מעיקה. כשפרופ' יין גאנג המנוח, מלומד נון-קונפורמיסט, מתח

ביקורת על האלימות של חמאס, קראו לו "ידו-נאצי". אף כי רבים כיבדו אותו כמומחה למזרח התיכון, הוא הוצף במבול של עלבונות ברשת.²⁷ אקדמאים נוספים דיווחו כי הם קיבלו מכתבים שכללו איומים ברצח מסטודנטים שדרשו מהם להוקיע את ישראל. לפתע פתאום צפים ועולים צללים מעברה האפל של סין; בזמן מהפכת התרבות שם (1966-1976) התייחסו סטודנטים שהצטרפו ל"משמרות האדומים" בגסות למורים שהואשמו במחשבות ש"מזיקות למהפכה".

יש גם כמה סימנים חיוביים, אבל אין להם משקל רב: יש בקרב הסטודנטים שאינם נותנים אמון בהצגה הרשמית החד-צדדית של המלחמה בין ישראל לחמאס ורוצים לדעת איך היא התחילה באמת. פה ושם ניתנות באוניברסיטאות הרצאות פתוחות לקהל בנושאים יהודיים והן מושכות אליהן סטודנטים רבים, ובשנת 2025 דוקטורנטים סינים עדיין יכולים לכתוב תזות בנושאי תרבות והיסטוריה יהודית. אבל אנשי המקצוע פסימיים בנוגע להמשך המחקרים הללו בסין לאורך זמן. אחד מהם צופה שבתוך עשרים שנה יעלמו לימודי היהדות והמחקר בתחום זה מן האוניברסיטאות הסיניות, לא רק בגלל העוינות אלא גם משום שישראל והיהודים ייחשבו לרלוונטיים פחות ופחות בעולם שבו יש ציפייה – מצד סין כמובן – לדומיננטיות של הדרום הגלובלי בהנהגתה. הגסיסה האיטית של לימודי היהדות וישראל עשויה להיות תוצאה ארוכת טווח של גל האנטישמיות הנוכחי.

ד. פרופ' יין ג'יגואנג

יין הוא מרצה צעיר ליחסים בינלאומיים באוניברסיטת פודן היוקרנית בשנגחאי. דעותיו נסקרות כאן משום שהוא אקדמאי אנטישמי מוכר וידוע. הרטוריקה המרקסיסטית-לניניסטית שלו וגישתו המאואיסטית לדרום הגלובלי תואמות יפה את האג'נדה הפוליטית והאידיאולוגית של הנשיא שי ג'ינפינג.²⁸ יין מדבר בזכות "דה-קולוניזציה תרבותית" עולמית וחיזוק הדרום הגלובלי בהובלת סין. הוא מגנה בעקביות את ארצות הברית, והאומה היחידה הנוספת שנתונה בקביעות לחיצי זעמו היא ישראל. מבצע "שומר החומות" ומלחמת 7 באוקטובר סיפקו לו הזדמנויות רבות להשתלח בישראל. תגובתו למתקפת הביפרים על חיזבאללה בספטמבר 2024 הייתה מאירת עיניים: "איך המערב מעז לדבר על ציוויליזציה? הזוועות שישראל מבצעת חושפות שלציוויליזציה המערבית מעולם לא היה רף תחתון מוסרי". אמירה זו משקפת כמה עמוק החיבור בין המערב ליהודים בדמיונם של הסינים. לפני שני עשורים העריצו רוב הצעירים הסינים את התרבות המערבית, ובייחוד זו האמריקאית, ונטו לקשר באופן חיובי את הישגי היהודים למערב. אלא שמלחמת הסחר שהחלה ב-2018 והמתחים שהחריפו בעקבותיה בין סין לארצות הברית שחקו את הדימוי של ארצות הברית בעיני הסינים ומתוך כך גם את הדימוי של היהודים. יין מתאר את הישראלים במילים "השומרים החמושים במחנות הריכוז הפתוחים בעזה".²⁹ רוב הסיכויים הם שהוא לא ביקר בעזה מעולם

ושהוא כתב את הדברים לפני שישראל כבשה את מרבית שטחה של הרצועה. האם תגובתו נבעה מן הזיכרון הקולקטיבי המודחק זה שנים של "מחנות הריכוז באוויר הפתוח" אשר היו בסין עצמה בתקופת מהפכת התרבות של מאו, שבהם סבלו מיליונים, נושא שנחשב עד היום בסין לטאבו?³⁰ או שמא זוהי תגובה להאשמה מצד ארצות הברית והמערב כלפי סין, שסין דוחה אותה בשאט נפש, שהיא מחזיקה את האויגורים במחנות ריכוז? ההאשמות של יין הן לא פעם מוגזמות וחסרות ביסוס, כגון הטענה ש"ישראל התנקשה בכוונה בחייהם של אינספור משוררים פלסטינים". הוא חוקר את השורשים של האלימות הנוכחית: "השליטה הקולוניאליסטית של ישראל בפלסטינים נמשכת זה 77 שנים". פירוש הדבר שהקמת המדינה ב-1948 הייתה לא לגיטימית מיסודה, ועל פי ההיגיון הזה היא צריכה עדיין להיחשב לא לגיטימית. עוד מסביר יין ש"המשטר בישראל הוא בעת ובעונה אחת מאחז של קיסרות עולמית קפיטליסטית בת זמננו וכמוסת זמן של קיסרות קולוניאליסטית קפיטליסטית מן המאה ה-19". האשמות אלה זהות להאשמות של השמאלנים הרדיקלים במערב. הטענה ההזויה ביותר של יין היא שהמערב לא יכול אפילו לדבר על פשעיה לכאורה של ישראל משום שכל הקולות הפומביים "נשלטים ביד רמה בידי אילי הון קפיטליסטים [...] אימפריית צללים ששולטת בתקשורת, בפוליטיקה, בכספים" – היהודים כמובן.³¹ "קפיטליסטים יהודים הקושרים קשר להשתלט על העולם" היא אחת הברדיות האנטישמיות העתיקות ביותר. כעת מאשים יין את הקונספירציה המומצאת הזאת גם באיסור הדמיוני על חופש הדיבור במערב, טענה אירונית למדי מפי מי שמזדהה עם המדיניות של הרפובליקה העממית של סין, אשר מעולם לא התירה חופש דיבור. יין מתעלם, לנוחיותו, מכך שישראל נתונה למתקפה מתמשכת של התקשורת המערבית ולהפגנות המוניות נגדה.

לא ברור אם הייתה לין השפעה על עמדות הממשלה הסינית או על האנטישמיות ברשתות החברתיות בסין. הוא אינו משתף כיצד נודע לו על העוולות שהוא מייחס ליהודים. הוא אינו מתייחס לא למסורת הסינית ולא לאנטישמיות הסובייטית הישנה. את תואר הדוקטור שלו הוא קיבל ב-2011 מאוניברסיטת קיימברידג', אשר בה הפגינו סטודנטים, כעבור שנים אחדות, בעד חמאס, קראו ל"אינתיפאדה עד הניצחון" ואיימו על הסטודנטים היהודים בכיתותיהם. זו ככל הנראה חוליית הקשר בשרשרת. האנטישמיות הפכה לנושא מלכד של סטודנטים ומרצים באוניברסיטאות רבות במדינות שונות.

הצנזורה בסין מעורבת בסוגיית האנטישמיות הן בתקשורת החברתית והן באקדמיה. מומחים סינים טוענים שהצנזורה בארצם, שמגיעה לכל פינה בתקשורת, מתעלמת מן האנטישמיות ברשתות החברתיות משום שהיא אינה מעוררת כל מתחים חברתיים פנימיים. בסין חיים מעט מאוד יהודים, ולעומת זאת חיים בה מוסלמים רבים. ההנחה היא שזו הסיבה לכך שהצנזורה מדכאת התבטאויות בתקשורת נגד מוסלמים אבל לא נגד יהודים. כל זה נכון, אבל זהו הסבר חלקי בלבד. הוא מתעלם מכך שהממשל לא רק מתיר את האנטישמיות בתקשורת אלא אף מעודד אותה.

בתחום ההשכלה הגבוהה הצנזורה בולטת לעין. הרשויות הזהירו מרצים שלא להתקרב לסוגיות "פוליטיות". הדרך הבטוחה ביותר למרצים להישמע לעצה זו היא להגביל את תחום התמחותם ללימודי התנ"ך, ולפחות אחד מהם עושה זאת. על אקדמאים מסוימים נאסר לבקר בישראל, וחשבונותיהם של אחרים ב-Weibo וב-WeChat (פלטפורמות סיניות לתקשורת חברתית) נסגרו כעונש על כך שהובעה בהן תמיכה בישראל. יש אקדמאים שנמנעים מלהתכתב עם עמיתים יהודים או ישראלים. הם שומרים על קשר בעזרת אורחים פרטיים. מארגני ועידה ללימודי היהדות בסין נאלצו לדחות את הכינוס השנתי שלה. נעשה קשה לפרסם ביקורות עמיתים על מאמרים בכתבי עת נחשבים אם המחבר מציג את היהודים או את ישראל באור חיובי. עצירת פרסום יכולה לחבל בקריירה אקדמית. מקרה מיוחד הם מרצים זרים שמוזמנים לשאת הרצאות בסין. ספריו המתורגמים של פרופ' יובל נח הררי מן האוניברסיטה העברית, ובהם "קיצור תולדות האנושות", הם עדיין רבי מכר, אבל כשהוזמן הררי להרצות באוניברסיטת פקין בנושא פילוסופי – לא על המזרח התיכון (ב-10 ביולי 2025) – הוא הוצג לקהל כפרופסור מ...קיימברידג'. כשדיבר על לימודיו כנער ב"ארץ", הוא לא ציין בשום שלב באיזו ארץ מדובר.³² מתברר ש"ישראל" ו"ירושלים" הן מילים אסורות בשימוש. אלה יכולים להיות סימנים לחוסר ארגון בירוקרטי בצנזורה או להחלטה פוליטית למחוק כל אזכור ניטרלי פומבי של יהודים, של יהדות ושל ישראל ולסימן של ראשיתה של טוטליטריות אורווליאנית.

החלטות הצנזורה בעניין ספרים על נושאים יהודיים הן לא צפויות. ספרים מסוימים מותרים ואחרים נאסרים, מה שיכול להיראות אבסורדי בעיני המתבונן מן הצד. לדוגמה, קשה להבין את ההיגיון בהטלת איסור על המהדורה הסינית של ביוגרפיה של מייסד זרם יהודי קטן במזרח אירופה במאה ה-18; האם הצנזורים חששו מתחייה מחודשת של זרמים דתיים בתוך סין עצמה כגון אלה שחוללו אנדרלמוסיה כה רבה בעבר?

6. היקף האנטישמיות והשפעתה: תמונה חלקית

מלבד מקרי הבוחן והעדויות האנקדוטיות שהוצגו עד כה, אי־אפשר לפי שעה להציע הערכה מהימנה ומקיפה של היקף האנטישמיות בקרב למעלה מ־1,416 מיליארד סינים הפזורים ב־23 פרובינציות וחמישה מחוזות אוטונומיים. ההשוואה בין ההיקף וההשפעה של האנטישמיות הסינית לזו המערבית או המוסלמית עלולה להיות מסוכנת. מעדויות של אזרחים סינים עולה שבמפגשים משפחתיים וחברתיים אין נוגעים כמעט בסוגיות יהודיות וישראליות, וכשכבר כן מזכירים אותן, נדמה שהסטראוטיפים של יהודים עשירים, אינטליגנטים ומצליחים עדיין שרירים וקיימים, למרות המלחמה בעזה. מה שבטוח הוא שבניגוד למצב במערב, למיעוטים המוסלמיים בסין – פחות מ־5% מכלל האוכלוסייה – אין השפעה פוליטית או אינטלקטואלית של ממש על הרוב ההאני. עובדה חשובה לא פחות היא שהסינים לא לוחצים בדרך כלל על הממשלה שלהם לנהוג בדרך כזו או אחרת כלפי היהודים או ישראל ויהיו רגשותיהם בנוגע למזרח התיכון אשר יהיו. עזה רחוקה מדי מן הבעיות האמיתיות שמעסיקות אותם בחיי היום־יום. זהו הבדל גדול לעומת המערב, שם דעת הקהל דוחפת ממשלות לקום נגד ישראל. אי־אפשר להשוות את האנטישמיות בסין לזו שהתקיימה בשני הריכוזים הגדולים של שנאת יהודים בעבר הקרוב – גרמניה הנאצית וברית המועצות של סטלין. אבל סין עשויה להתקדם בכיוון זה אם המגמות הנוכחיות יורשו להמשיך ולהתחזק.

את חשיבות האנטישמיות בסין אפשר לנסות ולהעריך בעזרת ארבעה מדדים.

א. סקרי דעת קהל לאומיים

בשנת 2024 ערכה הליגה למניעת השמצה האמריקאית (Anti-Defamation League - ADL) סקרי דעת קהל במדינות רבות, בהן סין, ופרסמה מדד אנטישמיות עולמי. באתר הנוכחי שלה, נכון לשנת 2024, דווח כי 660.5 מיליון "בני אדם" בסין "מחזיקים בעמדות אנטישמיות ברמות גבוהות"; מדובר ב־47% מכלל האוכלוסייה הסינית, פי שלושה ממספר האנטישמים שזוהו בסין במחקר אחר ב־2014 (200 מיליון).³³ בדוח של הליגה נכתב גם ש־46% מן ה"מבוגרים" (לא "בני אדם") ברחבי העולם "מחזיקים בעמדות אנטישמיות מובהקות", פי שניים ממספרם ב־2014. מנתונים אלו עולה שהאנטישמיות בסין עלתה מהר יותר מאשר בשאר העולם. ההגדרות, המדדים וההשוואות לסין מחייבים סקירה ביקורתית, אשר הליגה למניעת השמצה גורסת שהיא הסכימה לה. המבקרים טענו שאין לסקר תוקף

חוצה תרבויות; לדוגמה, שליש מן המשיבים הסינים ענו ש"ליהודים יש יותר מדי כוח בעולם העסקים", אולם בסין ובמזרח אסיה אזכורים של כוח עסקי נתפסים לעיתים קרובות באור חיובי.³⁴ יהודים וישראלים המבקרים בסין או מתגוררים בה לא מרגישים שכמעט כל סיני שני מפגין לכאורה "רמות גבוהות" של אנטישמיות. בניגוד לכך, מי שמבקרים או מתגוררים במדינות מערביות כן מבחינים בהן בהתגברות האנטישמיות. מן הממצאים הסטטיסטיים של הליגה למניעת השמצה עולה שהגל התקשורתי נגד יהודים וישראל לפחות לא השפיע על דעת הקהל הפופולרית.

ב. אירועים ציבוריים רחבי היקף

במערב ובעולם המוסלמי הפגנות מחאה גדולות נגד ישראל וה"ציונים", כלומר היהודים, הן ביטוי בולט ובר מדידה של אנטישמיות, אבל מאחר שבסין אסור לקיים הפגנות עצמאיות, המדד הזה הוא לא רלוונטי. עוד ביטוי בולט של שנאת יהודים ברוב המדינות שיהודים חיים בהן הוא המקרים התכופים של ונדליזם במקומות ציבוריים שיש להם זיקה יהודית, כגון בתי כנסת, בתי קברות יהודיים או אנדרטאות. בסין אין בתי כנסת ציבוריים הפועלים בגלוי כמו במערב, אבל יש מוזיאונים יהודיים, בתי קברות, בתי חב"ד ומתקנים של המשלחות הדיפלומטיות של ישראל. נכון לזמן כתיבת הדברים (קיץ 2025), לא דאח על מעשה ונדליזם אף לא באחד מאלה.

ג. רשתות חברתיות

כבר צוין לעיל שהרשתות החברתיות בסין, כמו במדינות אחרות, הן ה"מפיקות" והמפיצות היעילות ביותר של האנטישמיות באינטרנט. ניתן להתייחס לערוצי תקשורת אלה גם כ"צרכנים" או כמשקפים את אוירת האנטישמיות הכללית. בתחילת 2025 השתמשו באינטרנט 1.11 מיליארד סינים, שהם כ-78% מכלל האוכלוסייה, המונה כ-1.42 מיליארד נפשות, קרי רוב האוכלוסייה המבוגרת או כמעט כולה.³⁵ הערכת האופן שבו אותם 1.11 מיליארד איש ואישה משתמשים במילים כגון יהודים, יהדות, ישראל, ציונות או אנטישמיות עשויה לחדד את ההבנה בדבר דעותיו של הציבור הסיני יותר מכל שיטה אחרת, מלבד סקרי דעת קהל משופרים. לא קל להיכנס מחוץ לסין לאתרים סיניים לצורכי הערכה, וזיהוי תכנים הקשורים ליהודים מתוך מיליארדי רשומות יכול להיות אפשרי, אם כי יקר. "מבצע" שכזה לא נעשה עד היום.

ד. השפעות זרות

עד היום לא נחקרו כמעט בכלל ההשפעות הזרות על האנטישמיות בסין. המומחה הישראלי טוביה גרינג טוען כי "כשמדינה שמייצגת חמישית מן האנושות, כמושה במכונת התעמולה המתוחכמת ביותר בעולם, משמיצה את היהודים, זוהי סכנת חיים ממשית ליהודים בכל מקום".³⁶ האם קולה של סין כבר מתווסף לאנטישמיות הדורסנית של "הדרום הגלובלי", בייחוד במדינות מוסלמיות רבות? תפקידה ההולך וגדל של סין בעולם פירושו מן הסתם שלגישה ליהודים ולישראל תהיה השפעה רבה על חלקים חשובים מן העולם יותר מאשר לאנטישמיות הקיימת כעת במדינות מסוימות באירופה למשל. ברורה אף יותר ההשפעה בארצות הברית, בעלת בריתה העיקרית והחשובה ביותר של ישראל. שם, 170 מיליון איש ואישה, רובם צעירים, הם עוקבי טיקטוק קבועים. לפי האזהרות מישראל, ראשי פלטפורמה זו מאמצים לא פעם קווי מדיניות עוינים לישראל וליהודים.³⁷ רבים סבורים שהדבר ממלא תפקיד חשוב בהשפעה על דעתם של אמריקאים צעירים נגד ישראל והיהודים. בנוסף, רשתות המקושרות לסין מממנות קבוצות מחאה אנטי-ישראליות בארצות הברית.³⁸ המפלגה הקומוניסטית בסין מתקשרת עם האקטיביזם הפרו-פלסטיני בארצות הברית במטרה לקדם את סין כ"מגינת צדק" אוניברסלית,³⁹ שלא כמו ארצות הברית. גם ביפן תועד מקור סיני, דיפלומט המייצג רשמית את סין, כשהוא מעודד אנטישמיות: ביוני 2025 פרסם הקונסול הכללי של סין באוסקה שביפן תרשים שהשווה את ישראל לגרמניה הנאצית. עוד קודם לכן הוא השווה את היהודים לפושעי המלחמה בצבא האימפריה היפנית.⁴⁰ בעקבות מחאת ישראל, התרשים הוסר. שנאת היהודים עוברת בכל העולם תהליך של נרמול, במקרה המסוים הזה בעזרתה של סין, והתהליך הזה כולל מדינות שעד לאחרונה לא היה להן כל עניין בסכסוך הישראלי-ערבי. ולבסוף, המוני הסינים החיים הן במערב והן באסיה מודעים לא רק לעוינות רבת ההשפעה של סין על ישראל, אלא גם לסולידריות של המערב עם הפלסטינים, שחלק מהסינים ברחבי העולם שותפים לה.⁴¹

7. טיפולוגיה של 12 מניעים ספציפיים לאנטישמיות בסין

פרק זה מונה 12 "מניעים" נפרדים – כלומר מקורות או גורמים ספציפיים – לאנטישמיות בסין בימים אלה. רבים מן המניעים הללו קשורים או פועלים יחד גם אם הם נפרדים זה מזה. הם רבים ומגוונים, אולי אפילו יותר מאשר במדינות עם היסטוריה ארוכה של אנטישמיות מושרשת.

א. העימות של סין עם ארצות הברית

1. יחסי גומלין בין שלושה גורמים הקשורים לארצות הברית

שלושה גורמים הקשורים לארצות הברית מלבים את האנטישמיות בסין. הראשון הוא העימות הפוליטי והכלכלי בין ארצות הברית לסין, השני הוא קשייה הכלכליים של סין, והשלישי הוא הדעה הבטוחה בצדקתה שיהודי ארצות הברית (2% מן האוכלוסייה) שולטים בממון, בתקשורת ובפוליטיקה שלה. הרעיון שהשליטה בכלכלה הגדולה בעולם נמצאת בידי מיעוט זעיר, היהודים, נתפס כמפגן של חוסר השוויון שבקפיטליזם. שליטה זו ניכרת לכאורה מן העושר האגדי של מספר מסוים של יהודים ותמיכתם באינטרסים ישראלים. העובדה שהתמיכה בישראל היא לעיתים קרובות תוצאה של משחק מורכב של שיקולי מדיניות חוץ ופנים אינה מובנת בדרך כלל.

טיעונים של זכויות אדם מגבירים את המתחים בין סין לארצות הברית, בתמיכת המערב, ולעניין הזה יש השלכות על ישראל. ארצות הברית ממשיכה לגנות את יחסה של סין לאויגורים, וב-2024 היא הגדירה אותו רשמית "רצח עם" ופשעים נגד האנושות נגד האויגורים המוסלמים ברובם.⁴² על כך השיבה סין בכעס באומרה על ארצות הברית שהיא "שותפה לפשע של רצח העם בעזה".⁴³ האזכורים החוזרים של "רצח עם" מצד שתי המעצמות תורמים להכשרת השימוש במונח זה לשם הכפשת ישראל. ארצות הברית רואה באנטישמיות הסינית ובהתקפותיה נגד ישראל קודם כול כלי תעמולה נגד ארצות הברית. דברה ליפשיטדט, השליחה המיוחדת של ארצות הברית למאבק באנטישמיות (עד 2024), חידדה נקודה זו והגדירה את האנטישמיות הסינית "סיבה לדאגה". פקידי ממשל סינים הדגישו את הערך התעמולתי של הריב על האנטישמיות כשהכריזו: "אנחנו מנצלים את היהודים בתור מקל לחבוט בו באמריקאים". במילים אחרות, האנטישמיות נעשתה לחלק ממאבק כוחות גדול יותר.

במדינות רבות העוינות כלפי ארצות הברית משתלבת עם העוינות כלפי ישראל והיהודים. כולם מודעים לקשרים האמיצים שבין ארצות הברית לישראל.

ב. שאיפתה של סין למצוא ידידים ובעלי ברית

2. ערבים ומוסלמים

האנטישמיות התחילה לבלוט יותר בתקשורת הסינית סביב שנת 2021, בדיוק כשהמדינות שלה הפכה לפרו-ערבית ואנטי-ישראלית באופן פעיל יותר, בייחוד באו"ם. אין מדובר בצירוף מקרים. מרגע שסין השתכנעה באמיתות הדיווחים על סולידריות בין כל היהודים, ולא רק מפי הישראלים והיהודים עצמם, היה היגיון בהוספת האנטישמיות לארגז הכלים האנטי-ישראלי שלה. במערב, הרצון לשפר את היחסים עם העולם המוסלמי מוביל לא פעם למדיניות עוינת כלפי ישראל, אבל לא תמיד כלפי היהודים. המיעוטים המוסלמים במערב ותומכיהם המקומיים הם שמוסיפים את האיבה האנטי-יהודית הקיימת במדינות מגוריהם להחלטות ממשלתיות אנטי-ישראליות מצד אותן מדינות.

לא רק סין – רוב המדינות, מערביות ולא-מערביות, מפחדות מאלימות של מוסלמים מעוניינות ביחסים טובים עם העולם המוסלמי ועם המוסלמים המקומיים.

3. הציר סין-רוסיה-איראן

סין פיתחה קשרים אמיצים, אפילו מעין ברית, עם רוסיה ועם איראן (ואולי בהמשך תצטרף לכך גם צפון קוריאה).⁴⁴ המטרה היא לחזק את שיתופי הפעולה הפוליטיים, הצבאיים, הכלכליים והטכנולוגיים ביניהן. חיבורים מסוג זה מתרחבים לעיתים קרובות לתחומי התרבות, התיירות וכד' כדי לחזק את ה"גיבוש" ההדדי. יש תקדים היסטורי לאנטישמיות כשיטה לחבירה בין מדינות ששוררת ביניהן מעין ברית אסטרטגית. הכוונה ל"ציר" – בשימוש הפוליטי הראשון במונח זה – שאיחד בין גרמניה הנאצית, איטליה הפשיסטית והאימפריה היפנית לפני מלחמת העולם השנייה. באיטליה הפשיסטית לא הייתה כמעט אנטישמיות פומבית, ועד לשנת 1938 היהודים לא סבלו בה מאפליה, ואז בא היטלר לביקור מדיני ברומא כדי לגייס את תמיכת איטליה, וזמן לא רב אחר כך פרסם המנהיג העליון בניטו מוסוליני את החוקים נגד היהודים. באותה דרך, איראן מסיתה היום את סין נגד ישראל. ב-14 בפברואר 2023, בעת ביקורו של נשיא איראן בסין, חתמו שני ראשי המדינות על הצהרה משותפת שבין השאר מתחה ביקורת על ישראל ודרשה שזו תעביר את מתקני הגרעין שלה לפיקוח האו"ם. שום מנהיג של שום מעצמה אחרת לא חתם מעולם על דרישה ציבורית דומה מישראל, בוודאי לא במשותף עם איראן. לא ברור אם איראן גם ליבתה את האנטישמיות בתקשורת הסינית ואם רוסיה מילאה תפקיד דומה.

המעין-ציר המשולש המלכד את סין, רוסיה ואיראן הוא תצורה ייחודית בנוף הגאופוליטי דהיום.

ג. סין מחפשת שעיר לעזאזל

4. הטלת החטאים הפרטיים על היהודים

הסופר היהודי-סובייטי וסילי גרוסמן דן באנטישמיות ברומן האוטוביוגרפי שלו "החיים והגורל" (1959; ראה אור בעברית ב-1986, בתרגום עמנואל ביחובסקי, בהוצאת הקיבוץ המאוחד - ספריית פועלים): "אמור לי במה אתה מאשים את היהודים, ואומר לך במה אתה אשם" (תרגום חופשי).⁴⁵ תובנה זו, שהתגבשה אצל גרוסמן בעת מלחמת העולם השנייה בארץ הולדתו ברית המועצות, היא הסבר משכנע לתופעת האנטישמיות. הטלת תחושת האשמה הפרטית על אחרים היא מנגנון הגנה נפשי מוכר ומתועד. במדינות רבות, כולל באירופה, יש אנשים שמאשימים את הישראלים ואת תומכיהם ה"ציונים", קרי היהודים, ברצח עם ובפשעים נגד האנושות וקוראים להם נאצים. רבות מן המדינות הללו ניהלו בעברן הקולוניאליסטי מערכות השמדה אכזריות נרחבות בסכסוכים, והן רדפו את יהודי ארצן או מיעוטים אחרים בעבר הרחוק או שיתפו פעולה עם גרמניה הנאצית ברצח יהודים בעבר הקרוב. הדבקת התווית "נאצים" לישראל מאפשרת למדינות אלו להטיל את זיכרונותיהן - המודעים או הלא-מודעים - זיכרונות שהם עדיין מקור לייסורי מצפון מציקים, על הקורבנות. אבל הנאצים לא הגיעו לסין וסין לא רדפה יהודים, ובכל זאת הפולמוסנים האנטי-ישראלים שם משתמשים לעיתים קרובות מדי במטפורת הנאצים. כשפרופ' יין ג'יגואנג מדבר על "מחנות הריכוז הפתוחים" של ישראל בעזה, נשאלת השאלה אם בַּת-מודע שלו שוכנים זיכרונות ממחנות דומים בסין בתקופת מהפכת התרבות.

5. הקנרית במכרה הפחם

ניב אירופי ישן אומר כי "היהודים הם הקנרית במכרה הפחם". בעבר נהגו כורי פחם להכניס קנריות למכרה משום שאם היו בתוכו גזים מסוכנים, הציפורים שימשו אזהרה מקדימה שכן הן מתו לפני שהאנשים נפגעו. מייחסים להיסטוריון הצרפתי הנודע פרנאן ברודל את ההשערה שיש קשר בין התגברות שנאת היהודים לבין משברים כלכליים בהיסטוריה של אירופה.⁴⁶ עלייה באנטישמיות מבושרת כי מתקרבת תקופה של קשיים כלכליים ומתחים חברתיים. האם סין משכפלת כעת את הניסיון הזה, לא נגד יהודים מקומיים - שאינם בנמצא בה כמעט - אלא נגד היהדות בכלל והמדינה היהודית? על פי דיווחים זרים, הצמיחה הכלכלית של סין פחתה והאבטלה בקרב הצעירים גבוהה. ייתכן שפרדיגמת הקנרית עדיין תופסת.

6. שנאת זרים

נראה שיש בסין עלייה בעוינות כלפי זרים, שמדי פעם זוכה לעידוד ממקורות ממשלתיים בהגדרים אותה "פטריוטיות". הביטויים האחרים של שנאת זרים בסין גרועים בהרבה מן האנטישמיות – למשל, האיבה הרווחת נגד סטודנטים אפריקאים. בשנים 2023 ו-2024 הותקפו זרים באלימות ברחוב ללא כל התגרות מצידם, ובעבר נרשמו בסין מקרי אלימות נגד זרים בתקופות של מתח חברתי ופוליטי, למשל בתקופת "מרד הבוקסרים" בשנת 1900. במדינות רבות אנשים שמתעבים זרים מתעבים גם יהודים.

7. היהודים עצמם אשמים

האשמת היהודים עצמם בצרות שפוקדות אותם ובטינה כלפיהם הייתה במקור השליחות של הנביאים המקראיים, אבל מאז נעשה עניין זה לדימוי אנטישמי נפוץ שכולל גם את ישראל. המלחמה בעזה הפכה לתורמת דומיננטית במיוחד לרעיון זה, אך הנטייה הייתה קיימת הרבה לפניו. קבוצה קטנה של שמאלנים ישראלים וכותבים יהודים ממלאת תפקיד מרכזי במשחק זה של האשמה עצמית. בספרו של שלמה זנד "מתי ואיך הומצא העם היהודי?" (2009) הכותרת אומרת הכול, וספרו ה"רוויזיוניסטי" של אילן פפה, "הטיהור האתני של פלסטין" (פורסם לראשונה באנגלית ב-2006 וראה אור בעברית ב-2020), וספרים נוספים שלו מצדיקים את סירובם של הפלסטינים להקמת מדינת ישראל ולהמשך קיומה.⁴⁷ שני הכותבים הללו מוזכרים היטב בקרב האקדמאים הסינים המומחים למזרח התיכון והייתה להם השפעה על דעת הקהל בסין. סוגיה אחרת לחלוטין היא התגובות השליליות המדווחות בסין לתעמולה ישראלית מסוימת, שנחשבת מוגזמת.

8. היהודים מבקשים להשתלט על העולם

לפי דימויים מוכרים עד לזרא, היהודים רוצים לשלוט בעולם, אם הם לא שולטים בו כבר. זה הנושא המרכזי במסמך האנטישמי המפורסם ביותר מן המאה ה-19, "הפרוטוקולים של זקני ציון", שאותו מצטטים לו קוון ואנטישמים נוספים באינטרנט. הם משליכים על היהודים את מה שהיו רוצים שבביל ארצם שלהם או את מה שהם יודעים שהמערב מאשים בו גם את סין – השאיפה לשליטה עולמית. זהו מקרה טיפוסי של הטלת החטאים לכאורה של סין על היהודים והיהדות (כמתואר במניע 4 לעיל).

האשמת היהודים בבעיות הפנים או החוץ של המדינה המאשימה היא אחת התגובות האנטישמיות העתיקות והנפוצות ביותר.

ד. הפלת הסדר העולמי של המערב

9. הפרויקט להפלת הסדר העולמי של המערב

קווין ראד (ראש ממשלת אוסטרליה לשעבר) מסיק בספרו מ-2004 על שיג'יניפינג, מאמירותיו של שי עצמו ומן המדיניות שלו, שהשאיפה שלו לטווח הארוך היא למוטט את הסדר העולמי הקיים ולהחליף אותו בסדר חדש שבמרכזו ניצבת סין בתמיכת "הדרום הגלובלי". אם כך יקרה, המדינות המוסלמיות ייצרו את הגוש הגדול ביותר בסדר החדש הדמיוני הזה. היות שישראל והעם היהודי הם חלק בלתי נפרד מן המערב, מקומם בסדר העולמי ה"חדש" יצטמצם מאוד. בפנטזיות של סין ושל אחרים בדרום הגלובלי, ייתכן שהיהודים/הישראלים יהפכו לסמל חיור של הסדר הישן הגווע. אם ראד צודק, ייתכן שמטרת האנטישמיות הסינית היא לנבא, ואפילו לקדם, תוצאה זו. היום סין היא היוזמת הרצינית היחידה של מיטוט הסדר העולמי. המועמד הנוסף היחיד, אם כי הוא עדיין לא נחשב לרציני, הוא האסלאם הקיצוני. ארצות הברית, מעצמת העל הקיימת, שולחת מסרים מעורבים.

סין היא המדינה היחידה עם תוכנית רצינית לשינוי רדיקלי בסדר העולמי.

ה. פילושמיות ואנטישמיות, או שני צדדים של אותו מטבע⁴⁸

10. פילושמיות שמתהפכת לאנטישמיות

בעיני מקצת מן הקוראים ואנשי הרוח הסינים, האנטישמיות היא היפוך של הפילושמיות הקודמת. לדעתה של ד"ר מרי איינסלי מאוניברסיטת נוטינגהאם, מדובר בשני צדדים של אותו מטבע;⁴⁹ הם אינם סותרים זה את זה באותה מידה כמו במערב. הסטראוטיפים היהודיים הקלסיים בסין שמו דגש על הערכים ועל ההישגים המסורתיים של המערב, שהרשימו סינים רבים. כאשר הידרדרו דעותיהם של הסינים על המערב וכאשר ישראל נראתה להם יותר ויותר כשלוחה של ארצות הברית ותו לא, הפילושמיות התגלגלה לאנטישמיות. יש אומרים שהייתה זו טעות לקדם דימוי חיובי מופרז של היהודים בסין. הפרדיגמה של "שני צדדים של אותו מטבע" היא סינית מאוד ואין לה מקבילות במערב של ימינו (אם כי היא מתקיימת ככל הנראה ביפן ובדרום קוריאה).

11. אנטישמיות שמתהפכת לפילושמיות

אחדים מן התיאורים השליליים של יהודים במערב מצטיירים לפעמים באור חיובי בסין. הטענה שהיהודים שולטים בכל הבנקים הייתה, במקרים מסוימים, מחמאה מקובלת בסין: "אנחנו מקנאים בכך, ספרו לנו בבקשה איך עשיתם את זה". בשנות העשרים של המאה הקודמת, כשמחזהו של שייקספיר "הסוחר מוונציה" תורגם לסינית, היללו הלאומנים הסינים

את שיילוק, ההתגלמות הספרותית של היהודי המרושע. הם ראו בו יהודי גאה שהתנקם בנוצרים שנהגו באלימות בבני עמו. אזרחי סין הוזמנו לראות בדמותו מודל לחיקוי.⁵⁰

הפרדיגמה של "שני צדדים של אותו מטבע" ייחודית היום לסין (וכנראה גם למזרח אסיה).

א. האנטישמיות היא מֵם, ⁵¹מגפה תרבותית.⁵² סין מצטרפת לתנועה עולמית

1.2. האנטישמיות כמם או כמגפה תרבותית המתפשטת כמו וירוס מידבק

את המונח "מֵם" טבע הגנטיקאי פרופ' ריצ'רד דוקינס. זוהי אנלוגיה למונח "גֵן"⁵³ – "העברה תרבותית מקבילה להעברה גנטית" וגם להעברה ויראלית. אפשר להבין את האנטישמיות בתור מֵם. ניתן להשוות אותה לזיהום מיקרוביולוגי (חיידקי או ויראלי) משום שבצורתה החמורה היא מופיעה באופן לא צפוי, מועברת ומתפשטת במהירות, חוזרת שוב ושוב במשך מאות שנים בתרבויות ובלאומים שונים, מציגה תסמינים חיצוניים זהים או דומים ולפעמים שונים ועלולה להיות קטלנית. המם הנוכחי של האנטישמיות נראה חובק עולם, ולפי שעה בלתי ניתן לביעור. המלחמות בישראל הציפו אותו אל פני השטח והעצימו את כוחו, אבל הסוכנים המידבקים שלו היו קיימים עוד קודם לכן, מקצתם בסתר ומקצתם בגלוי. נאמר על ממים שהם "ויראליים" משום שהם מופעלים ומתפשטים כמו וירוס, מהר הרבה יותר מגנים, בצורה מפושטת הרבה יותר ולמשכי זמן ארוכים יותר. הממים משכפלים את עצמם על ידי חיקוי ו"מדלגים ממוח למוח". הם קלים לשיתוף ומופצים ברשת (ולכן נקראים לעיתים "ממים אינטרנטיים") בעיקר באמצעות הרשתות החברתיות אבל גם בתקשורת הציבורית. לפני מהפכת המידע המודרנית התפשטו ממים דוגמת האנטישמיות לאט יותר, באמצעות טקסטים כתובים, פסיקות רשמיות, דרשות, סיפורי עם, שמועות וסיפורים מפה לאוזן, אבל הם יכלו גם להגיע למרחקים ולהחזיק מעמד זמן רב ממש כמו היום.

גוגל מגדיר מֵם "רעיון, התנהגות או סגנון שמועברים באמצעות חיקוי מאדם לאדם בתוך תרבות מסוימת ולעיתים קרובות נושאים משמעות סימבולית". כך ניתן להגדיר גם את האנטישמיות, מלבד העובדה שהתפשטותה אינה מוגבלת לתרבות אחת אלא היא גלובלית וחוצה תרבויות. הגדרות נוספות למֵם הן: רעיון, בדיחה, דימוי, סרטון, מנגינה.

הממים בימינו מתחילים לא פעם עם "מחולל ממים", כלומר "יוצר דימויים" חינוכי שמאפשר ליוצר להוסיף טקסט או תמונה משלו. צירופי מילים קליטים או מונחים חריגים יכולים לחולל ממים. האם המונח "ג'נוסייד" בהקשר של ישראל הפך למחולל ממים? ארצות

הברית הרשמית וסין הרשמית מאשימות זו את זו (ואת ישראל בתגובת הנגד של סין) כשהן משתמשות במונח זה (ראו מניע 1 לעיל).

"ממים מאפשרים לאנשים להיות שותפים לחוויה תרבותית", גורסת הגדרה אחרת באינטרנט. האנטישמיות היא בהחלט "חוויה תרבותית" – לקורבנות לא פחות מאשר לשחקנים, וסין שותפה לה יחד עם העולם המערבי, וכמובן גם המוסלמי. עליית האנטישמיות אחרי טבח 7 באוקטובר התפתחה בעת ובעונה אחת במערב ובסין, אבל בסין היא התחילה מהר יותר וביתר עוצמה מאשר במערב. בינתיים המערב סגר את הפער. העולם המוסלמי היה אנטישמי עוד הרבה קודם לכן.

האם אפשר לעכב, להגביל, להאט או לעצור את התפוצה של מם מסוים? זוהי שאלה חשובה בהקשר של האנטישמיות. ההפצה מואצת בידי אנשים שפועלים כ"צמתיים" או כנקודות חיבור. כאשר אפשר לזהות אנשים אלה ולבלום אותם, אפשר, לפעמים, להפחית את התפשטות המם או להכחיד אותו. להגדרת האנטישמיות כמם יכולות להיות השלכות בתחום המדיניות, ואלו מחייבות דיון מעמיק. תיוגה באופן שמזכיר מחלה מידבקת עשוי לעזור. סיום המלחמה בעזה עשוי בהחלט להחליש ולהאט את התפשטות המם, אבל הוא לא יבלום אותו בטווח הקצר ולא יגרום לו להיעלם. שורשיה של האנטישמיות עמוקים מדי והיא כבר מפושטת מדי.

בכך שהפכו לאנטישמים, הצטרפו הסינים לעולם הרחב, בדרום ובצפון גם יחד.

8. המניעים – האם הם משותפים עם מדינות אחרות או שהם ייחודיים לסין?

רוב המניעים הספציפיים לאנטישמיות שזוהו בסין, שמונה מתוך 12, תקפים גם למדינות אחרות. רק ארבעה מהם ייחודיים לסין. במילים אחרות, אם חוקי זכויות האזרח במערב ואם ההגנה על הסדר העולמי המבוסס לא חיברו את סין למערב, האנטישמיות עשתה זאת בסופו של דבר.

במדינות רבות העוינות כלפי ארצות הברית מתערבבת עם עוינות כלפי ישראל והיהודים (1), וגם המדיניות של שמירה על יחסים טובים עם העולם המוסלמי – במקרה הצורך על חשבון ישראל – קיימת במדינות רבות (2). הבחירה ביהודים בתור שער לעזאזל לבעיות מבית ומחוץ (4, 5, 6, 7) והאשמתם בהשתלטות על העולם (8) הם המוטיבים האנטישמיים הקלסיים ביותר בכל העולם. ולקרא לאנטישמיות מם, כלומר מגפה תרבותית מתפשטת, משמעו שהגרסה הסינית של שנאת היהודים היא חלק מתנועה חובקת עולם (12). נוח יותר לשחות עם הזרם הגלובלי מלשחות נגדו.

מעטים יותר – ארבעה בלבד – הם ההסברים האפשריים לאנטישמיות שאופייניים רק לסין. החבירה לרוסיה ולאיראן ליצירת מעין-ציר משולש עשויה לשכנע את סין להטמיע את האנטישמיות המסורתית של בעלות בריתה (3). בסין יכולה הפילושמיות להפוך לאנטישמיות (10) והאנטישמיות לפילושמיות (11) משום שאף לא לאחת משתי התופעות הללו יש יסודות היסטוריים עמוקים שם. עניין זה מאפשר את ההיפוך של שתי המגמות. וההסבר האחרון אבל החשוב לא פחות: רק סין יכולה, מציאותית, לנסות למוטט את הסדר העולמי המערבי (9). זה יכול להחליש עד מאוד את מעמדם בעולם של ישראל ושל העם היהודי.

כאמור, חלק גדול מן האנטישמיות והאנטי-ישראליות של סין מיובא אליה מבחוץ, הופך לנשק במאבק הכוחות עם המערב ומיוצא ממנה בחזרה לשאר העולם. המלחמות הממושכות של ישראל במזרח התיכון דחפו את סין לחפש סולידריות טרנס-לאומית נגד המערב.⁵⁴ היות שגם המערב עצמו מגביר את העוינות כלפי ישראל והיהודים, אין כרגע (אמצע שנת 2025) הבדל גדול בין האנטישמיות של המערב – ארצות הברית, אירופה, אוסטרליה – לבין זו של סין. ההבדל הממשי והמכריע הוא שהממשלות במערב מכירות באנטישמיות כבעיה של ממש ומבטיחות להיאבק נגדה. לא כך הדבר בסין, שמכחישה את העובדה שהתופעה קיימת אצלה בכלל ומתעלמת מכך שהגבול בין עוינות כלפי ישראל לעוינות כלפי היהודים הולך ומיטשטש.

9. האם מורגש שינוי באוויר ב-2025?

מערכת היחסים בין ישראל, שנוסדה ב-1948, לבין הרפובליקה העממית של סין, שנוסדה ב-1949, היא בת 77 שנים, ואפשר לראות אותה כסדרה מתמשכת של "עליות ומורדות". לאחר תקופה של שיפור ביחסים באות בדרך כלל שנים של הידרדרות, לא פעם בתגובה לגורמים חיצוניים, ואחר כך מגיעות שוב שנים טובות יותר, וחוזר חלילה. השנים שבאו אחרי 2019/20 היו תקופה של הידרדרות חמורה. האם תקופה זו קרבה אל סיומה? האם מורגש שינוי באוויר?

מאז סוף 2024 נקטה סין צעדים דיפלומטיים קטנים לשיפור יחסיה הרצוצים עם ישראל. בתקשורת הסינית היו רמזים לכך שזו באמת כוונתה של סין. ב-29 בנובמבר ניצל שגריר סין בישראל את העיתון הנפוץ ביותר בישראל כדי לדבר על "מבט אל העתיד [...] לפתיחת פרק חדש".⁵⁵ פרופ' יצחק שיחור, על סמך ניסונו הממושך ביחסי ישראל-סין, הגיב בחיוב.⁵⁶ ב-10 במאי 2025 שב השגריר והקסים את הציבור הישראלי בריאיון בטלוויזיה ובהופעות פומביות נוספות. למרבה ההפתעה, הוא הוקיע את "מעשי הזוועה" של חמאס ב-7 באוקטובר 2023 ותיאר אותם כ"לא אנושיים" ו"שערורייתיים". זו הייתה הפעם הראשונה שדברים מעין אלה נשמעו מפי נציג רשמי של סין, אבל התקשורת בבייג'ין לא דיווחה עליהם. השגריר הוסיף ואמר שהאפשרות שאיראן תבנה פצצה גרעינית היא אפשרות שאינה מקובלת על סין, ובכל זאת כעבור ארבעה ימים (ב-14 במאי) בירך העיתון "צ'ינה דיילי" באופן רשמי את איראן על תוכנית הגרעין ש"כבר הוכח כי נועדה למטרות שלום" ותקף את ה"סנקציות הלא-חוקיות והחד-צדדיות של ארצות הברית על איראן". פער עצום מפריד בין הקול הרשמי של סין בעניין הסכסוך במזרח התיכון, הפונה לקהל בכל העולם ומיישר קו באופן מוחלט עם אויבי ישראל, לבין מילות הפיוס שנועדו לאוזניים ישראליות בלבד. תכליתו של הערפל בבייג'ין היא לאפשר לסין לחתור ליעדים סותרים בעודה מקפידה לאזן בין היריבים ולהדגיש שיש לה רק חברים ולא אויבים. אבל האיזון הזה אינו מספיק לא כדי להתמודד עם המציאות הקשה במזרח התיכון ולא כדי להציג את סין כמקדמת שלום ראויה לשמה. הוא לא הפך על פיהן את המגמות האנטישמיות הנוכחיות בסין.

במקביל לתקשורת בסין, גם בתקשורת בישראל מתפרסמים מאמרים המביעים תקווה להגברת העניין של סין בישראל. "לסין יש תפקיד מפתח בישראל", מבטיח אחד מהם ושואל: "האם סין מתעוררת לחשיבות האסטרטגית של ישראל?".⁵⁷ העדיפות האסטרטגית העיקרית של סין בקשר למזרח התיכון היא 50 המדינות עם רוב מוסלמי מתוך 125 מדינות הדרום הגלובלי, שסין מעוניינת לעמוד בראשו. כל עוד ישראל תקועה במשברים החיצוניים והפנימיים שלה, סביר להניח שסין תמתין ותימנע מלהיראות כאילו היא "מתעוררת" לחשיבותה של ישראל.

10. שיקולי מדיניות⁵⁸

המדיניות של ישראל כלפי סין נקבעת בידי ראש הממשלה והקבינט, כשיש להם פנאי לכך, מה שנדיר בימים אלה. נראה שלשראל אין כל אסטרטגיה רציפה לטווח ארוך לגבי סין. קאריס ויטי, מייסדת Signal (Sino-Israel Global Network & Academic Leadership), המתמחה ביחסי סין-ישראל, רואה בכך "נכות" של ישראל בעבודה מול מדינה שמבססת את מדיניותה על פרספקטיבות ארוכות טווח. המנדט שניתן לנציגים הישראלים הוא להימנע מלהרחיק את סין ולהתמקד בחיזוק שיתופי פעולה כלכליים. אנשי עסקים סינים נוטים כנראה לאהוד את ישראל, מה שמעניק יתרון נוסף לקשרים הכלכליים.

כמובן, חופש הפעולה של ישראל בכל מה שנוגע לסין מוגבל בשל היחסים הקרובים של ישראל עם ארצות הברית ובגלל המתחים בין שתי מעצמות העל. חששותיה של ארצות הברית ליוו מאז ומתמיד את יחסי ישראל-סין. מכיוון שכך, המדיניות של ישראל בעניין סין חייבת לכלול תת-פרק אמריקאי, כלומר את הצורך להבהיר לארצות הברית שקשרי אקדמיה ותרבות שאינם שנויים במחלוקת עשויים לשפר את קבלתה של ישראל גם בדרום הגלובלי. האינטרס הזה הוא גם אינטרס של ארצות הברית.

ישראל מוכרחה לאמץ השקפה ארוכת טווח כמו שעשה דוד בן-גוריון בשנות החמישים וראשית השישים של המאה הקודמת: הוא שכנע את ישראל ואת העם היהודי בחיוניות של טיפוח קשרים עם סין ועם הודו, שלתפיסתו היו שני הכוחות העוצמתיים של העתיד, אף על פי שבאותו זמן שתיהן היו עדיין עוינות את ישראל. ברגע הנוכחי, בסתיו 2025, היחסים הבינלאומיים של ישראל נתונים במתח רב. זה לא הזמן הטוב ביותר ליוזמות מדיניות חדשות כלפי סין. כשהמצב ישתפר, כדאי שישראל תשקול קווי מדיניות מסוימים בסוגיית האנטישמיות בסין שייתכן שיהיו לה גם השפעות רחבות יותר.

להלן כמה המלצות:

1

מומלץ לרתום את העם היהודי ברחבי העולם למאבק באנטישמיות בסין, בייחוד בתקשורת ובאוניברסיטאות. תפקידה החשוב של סין בעולם והעובדה שהיא לא נתונה במלחמה עם ישראל או עם היהודים מקנים לסוגיה זו תהודה גלובלית רחבה יותר מתהודת האנטישמיות במדינות קטנות יותר. יהודים בכל מקום מודאגים מעליית האנטישמיות בעולם, אבל רובם אינם מודעים לחלקה של סין בבעיה זו. ישראל צריכה להביא את המצב לידיעתם. נוסף על ארצות הברית יש קהילות יהודיות במדינות רבות שחשובות לסין, כגון ברזיל ודרום אפריקה, החברות המייסדות בארגון BRICS, או מדינות אירופה. כל הקהילות היהודיות הללו יכולות להשמיע את קולן באמצעות שגרירויות סין בארצותיהן. **משרד התפוצות והמאבק באנטישמיות** צריך למלא תפקיד מרכזי בעניין זה ואף לשתף פעולה עם **הארגונים היהודיים הרלוונטיים** בישראל ובעולם, ובייחוד **הליגה למניעת השמצה (ADL)** ו**הוועד היהודי-אמריקאי (AJC)**. בישראל אפשר לערב גם את **מוסד יד ושם**.

2

מומלץ לרתום עוד מדינות, בעיקר מערביות, שיצטרפו לישראל בגינוי האנטישמיות בסין. ארצות הברית כבר עושה זאת. מכיוון שזהו חלק מן העימות הנרחב יותר בין שתי המעצמות, לתרומתן של מדינות אחרות, בפרט אירופיות, יכולה להיות השפעה חזקה יותר על סין. צרפת, גרמניה, בריטניה ומדינות נוספות מצהירות שהבסת האנטישמיות היא אצלן בעדיפות לאומית. כשבלוגר סיני ציטט את היטלר באתר שלו כדי להשמיץ את היהודים, הייתה צריכה להתעורר מחאה פוליטית נחושה מצד גרמניה (הייתה כנראה אחת כזאת, אך לא היה אפשר למצוא לה שום עקבות בתקשורת הציבורית). בגרמניה, ציטוט פומבי של היטלר נגד היהודים הוא פשע שדינו עונשים הקבועים בחוק. **משרד החוץ הישראלי**, בשיתוף עם **ארגוני הקהילות היהודיות** במדינות שתופעה זו קיימת אצלן, צריכים להוביל מהלך זה.

3

מומלץ לקיים מעקב אחר ביטויי אנטישמיות בסין ולתעד אותם, בייחוד באוניברסיטאות ובתקשורת הציבורית והחברתית. רוב מה שידוע על האנטישמיות בסין הוא אנקדוטי, לא מקיף ולא בעל תוקף סטטיסטי. הנתונים הסטטיסטיים של הליגה למניעת השמצה מחייבים בדיקה חוזרת ושיפור. המחקר השקדני של חוקרים דוברי סינית מן האקדמיה בנושא זה עד כה חשוב לאין ערוך וחייב להימשך. סקירה של ביטויי אנטישמיות בקרב 1.11 מיליארד משתמשי אינטרנט סינים היא משימה טכנית אפשרית אבל יקרה וקשה מאוד לביצוע מחוץ לסין. אם הליגה למניעת השמצה או משרד התפוצות והמאבק באנטישמיות אינם מסוגלים לכך, אולי אפשר למצוא **חברה עסקית או אזרחית** אחרת שתעשה זאת, אם יימצא המימון למשימה.

4

מומלץ לברר מהן הזרועות המינהליות בסין המופקדות על אישור, קידום או מניעת אנטישמיות. הבירוקרטיה המדינתית בסין אדירה ומשרדי הממשלה הרבים אינם מתואמים היטב ביניהם. שגריר סין בישראל, לדוגמה, טען לאחרונה שיש להדק את הקשרים בין שתי המדינות, ובפרט את הקשרים האקדמיים, אבל בפועל מי שמופקד על מדיניות ההשכלה הגבוהה הוא משרד החינוך, והלה אינו מקשיב להצעות משגרירים או ממשרד החוץ. יועיל מאוד לדעת היכן בדיוק כדאי להתערב ולאיזה משרד לפנות. **שגרירות ישראל בבייג'ין, הקונסוליה הישראלית בשנגחאי והמומחים הישראלים בנושא סין** יכולים לעזור בכך.

5

הדאגה בסוגיית העוינות הציבורית ליהודים ולישראל צריכה להיות חלק מן המנדט הדיפלומטי של המדינה, ויש לדון בכך עם הרשויות בסין, ובכלל זה השגריר שלה בישראל, כמכשול לא רצוי לשיפור היחסים. סין חייבת להבין שמדובר בסוגיה רצינית. אם הדור הבא שם יגדל רק עם דעות עוינות על היהודים ועל ישראל, קשה יהיה לבנות מערכת יחסים בת קיימא בעתיד. העלאת דאגה זו לפני הגורמים הרלוונטיים היא באחריות **משרד החוץ של ישראל, שגריר ישראל בבייג'ין ושגריר סין בישראל.**

6

מומלץ להעלות הצעה לחידוש היחסים בתחומי התרבות. שגריר סין בישראל התייחס בנאומיו ובמאמריו לידידות בת למעלה מאלף שנים בין הסינים ליהודים. ישראל צריכה למנף התלהבות דיפלומטית זו ולהציע לבנות עוד קשרים אקדמיים ואחרים בתחומי ההיסטוריוגרפיה, הארכאולוגיה, הספרות, האמנות והמוזיקה. ההיסטוריה הארוכה של העם היהודי והיצירתיות של ישראל הן טיעונים משכנעים יותר נגד האנטישמיות מטיעונים חומריים אלה ואחרים.⁵⁹ בעניין זה אפשר לערב מגוון ארגונים (גם מוזיאונים), על פי הנושא שייבחר והתקציבים שיוקצו לכך.

7

אולי הגיע הזמן שישראל תדבר עם הסינים בשפה ברורה יותר.⁶⁰ עד כה, תגובת ישראל לתמיכה החד־צדדית של סין ביריביה ולהמשך המגמות האנטישמיות בסין הייתה מאופקת. ייתכן שכל זה צריך להשתנות, גם אם הקלפים שבידי ישראל עדיין גרועים: אם סין אינה מסוגלת לגבש עמדה מאוזנת והוגנת יותר ולהכיר בכך שישראל מתמודדת ללא הרף עם איומים חמורים, היא לא תמלא שום תפקיד במציאת פתרונות לסכסוך הישראלי-ערבי. משרד החוץ הישראלי אינו יכול להחליט לבדו לשנות את נימת הדיבור של ישראל. לשם כך נחוצה **החלטה של ראש הממשלה והקבינט.**

8

המדיניות "סין אחת" של ישראל לא צריכה להשתנות. ישראל אימצה מדיניות זו ב־1950, כאשר הכירה ברפובליקה העממית של סין, והיא מעולם לא שינתה את מדיניותה. לאחרונה הועלתה הצעה ממקורות לא רשמיים שעל ישראל לתמוך בטיוואן בהשגת רווחים פוליטיים מסוימים כדי להפגין את מורת רוחה מן הגיבוי שסין נותנת

לאיובי ישראל. על ישראל להתעלם מהצעות שכאלה. תהיה זו פיזיות להיגרר לתוך אחד הסכסוכים המסוכנים בעולם. נכון שטייוואן לא נדבקה בגל האנטישמיות ששוטף את סין, ועל כך יש להודות לה. ישראל צריכה לחזק את קשרי התרבות והאקדמיה שלה עם טיוואן. עליה לתמוך במחקר המדעי הטייוואני בנושא ההיסטוריה הארוכה של יחסי סין עם העם היהודי, וספציפית גם בשאלה כיצד ומדוע צצה האנטישמיות בלב סין. על **משרד החוץ הישראלי ונציגות ישראל לענייני כלכלה ותרבות בטאיפה** (Israel Economic and Cultural Office in Taipei – ISECO) להמשיך ולטפל בסוגיה זו, ובמידת הצורך על **ראש הממשלה והקבינט** להתערב בעניין גם הם.

9

חשוב לשנות את דעתה של סין על כוחה וחוסנה של ישראל. סין ממשיכה לבחון את חוסנה של ישראל מבית, את כוחה הצבאי ואת מעמדה האסטרטגי במזרח התיכון ומחוצה לו. כאמור לעיל, המשברים הפנימיים הממושכים בישראל והקטסטרופה של 7 באוקטובר פגעו קשות בדימוי של ישראל בעיני סין, אף כי ההצלחות הצבאיות והמודיעיניות תיקנו את הדימוי הזה במידת מה, אם כי לא לחלוטין. יש בסין, בוודאי בצבא הסיני, המתרשמים שוב מביצועיה של ישראל. אחרים עדיין סבורים כנראה שישראל והיהודים מנוהלים טנטטיבית בידי ארצות הברית ושהם "משקל קל" מבחינה גאופוליטית לעומת ממדי הענק והחשיבות העצומה של המדינות המוסלמיות ולנוכח העוינות המתגברת בעולם כלפי ישראל. בהיעדר שלום כולל, האם אפשר לשנות את דימויה של ישראל בעיני הסינים? האם יש בכוחה של ישראל לחזק את האטרקטיביות שלה בעיני סין? לשם כך מן הראוי להקים **צוות עבודה אד-הוקי, שהחברים בו יהיו מומחים מן המשרד לעניינים אסטרטגיים, משרד החוץ, משרד התפוצות ומשרד המדע והטכנולוגיה, בשיתוף עם מומחים לסין**, שיתעמקו בסוגיה זו.

אני מודה מעומק ליבי לטוביה גרינג, חוקר פורץ דרך ומומחה לאנטישמיות של סין, על עצותיו הטובות ותרומתו הרבה לחיבור זה. עזרה שלא תסולא בפז קיבלתי גם מדייל אלוף (Dale Aluf), מגדליה אפטרמן ומן הוועידות השנתיות של Sino-Israel Global Network (Siganl), שהאירו היבטים רבים בנוגע לסין ולמדיניות ישראל כלפיה. תודה גם לעמיתיי מן המכון למדיניות העם היהודי, ובפרט לעורך בארי גלטמן ולרוברט נויפלד. תרומותיהם של חברים נוספים מוזכרות בפרקים השונים. ואחרונים אחרונים חביבים, לעמיתיי וחבריי הסינים, שסיפקו לי עובדות והסברים חיוניים – תודה מקרב לב.

<p>השתתפתי בוועידה כציר מטעם ישראל ושמתני את הנשיא שי אומר את הדברים הללו בפני אלפים צירים מרחבי אסיה.</p> <p>Yossi Aloni, "Chinese President Raises Issue of Antisemitism," <i>Israel Today</i>, October 21, 2020</p> <p>Wang Yu, "Chinese Investment in Israel under the Shadow of the United States: A Precarious Success?," In Yoram Evron and Rotem Kovner (eds.), <i>Israel-Asia Relations in the Twenty-First Century</i>, Routledge, 2023, p. 59</p> <p>Evaluating for Committee Advisory The Foreign of Aspects Security National Investments, Ministry of Finance – The Chief Economist, January 23, 2020</p> <p>Tuvia Gering, "Full Throttle in Neutral: China's New Security Architecture for the Middle East," <i>Atlantic Council</i>, February 15, 2023</p> <p>ההערות על הקיטוב בישראל, על מאמצי הרפורמה הכאוטיים של המדינה ועל אזהרותיו של נשיא המדינה יצחק הרצוג מפני קריסה היפויים באתרים xinhuanet.com, sohu.com ו־CCTV.com (בהתאמה). אני מודה לטוביה גרינג על התרגום מסינית.</p> <p>JPOST Editorial, "China has proven to be a bad actor. We owe them nothing," <i>The Jerusalem Post</i>, August 19, 2020</p> <p>אם לא מצוין אחרת, הדוגמאות במאמר זה הן מתוך שלושת המאמרים שלהלן מאת המומחה הישראלי טוביה גרינג (Tuvia Gering):</p> <p>"Antisemitism with Chinese Characteristics," <i>Tablet</i>, February 16, 2022; "China's Turn Towards Antisemitism," <i>The Jerusalem Strategic Tribune</i>, INSS, November 2023; "In the Wake of the War in Israel, Antisemitism in China Reaches New Heights," <i>INSS.org.il-Posts</i>, November 16, 2023.</p> <p>דוגמאות ומסקנות נוספות נלקחו מתוך המאמרים האלה:</p> <p>Jordyn Haime and Tuvia Gering, "Jewish Conspiracy Theories in China," <i>Points East</i> 38(3) (November 2023); Arthur Kaufman, "Chinese Voices Seek Transnational Solidarity in Israel-Hamas War," <i>China Digital Times</i>, November 2, 2023; Jordyn Haime, "Since Oct.7, Antisemitism has Exploded Online in China," <i>The Jerusalem Post</i>, November 12, 2023; Jordyn Haime,</p>	<p>9</p> <p>10</p> <p>11</p> <p>12</p> <p>13</p> <p>14</p> <p>15</p> <p>16</p> <p>17</p> <p>18</p> <p>19</p> <p>20</p> <p>21</p> <p>22</p> <p>23</p> <p>24</p> <p>25</p> <p>26</p> <p>27</p> <p>28</p> <p>29</p> <p>30</p> <p>31</p> <p>32</p> <p>33</p> <p>34</p> <p>35</p> <p>36</p> <p>37</p> <p>38</p> <p>39</p> <p>40</p> <p>41</p> <p>42</p> <p>43</p> <p>44</p> <p>45</p> <p>46</p> <p>47</p> <p>48</p> <p>49</p> <p>50</p> <p>51</p> <p>52</p> <p>53</p> <p>54</p> <p>55</p> <p>56</p> <p>57</p> <p>58</p> <p>59</p> <p>60</p> <p>61</p> <p>62</p> <p>63</p> <p>64</p> <p>65</p> <p>66</p> <p>67</p> <p>68</p> <p>69</p> <p>70</p> <p>71</p> <p>72</p> <p>73</p> <p>74</p> <p>75</p> <p>76</p> <p>77</p> <p>78</p> <p>79</p> <p>80</p> <p>81</p> <p>82</p> <p>83</p> <p>84</p> <p>85</p> <p>86</p> <p>87</p> <p>88</p> <p>89</p> <p>90</p> <p>91</p> <p>92</p> <p>93</p> <p>94</p> <p>95</p> <p>96</p> <p>97</p> <p>98</p> <p>99</p> <p>100</p>	<p>חלק מהעניין הפוחת בלימודי סין עשוי לשקף ירידה כללית בעניין במדעי הרוח באוניברסיטאות בישראל. באמצע 2025 נראה שההתענינות בסין כשחקנית מרכזית בגאופוליטיקה העולמית מתחזקת שוב.</p> <p>Jordyn Haime, "Antisemitism in China After 7 October," <i>Points East</i> 39(1) (March 2024), p. 4</p> <p>Zack Rothbart, "Lost Letter on Zionism from 'Father of the Chinese Nation' Surfaces," blog.nli.org.il/en/sun-yat-sen (February 10, 2021). קיומו של הטקסט של מכתבו של סון יאט־סן היה ידוע תמיד; הידיעה ש"אבדה" הייתה שהמקור נשמר בספרייה הלאומית של ישראל.</p> <p>She Gangzheng, "The Changing Image of the State of Israel in the People's Daily during the Cold War," In James Ross and Lihong Song (eds.), <i>The Image of Jews in Contemporary China</i>, Academic Studies Press, 2016, p. 129</p> <p>Qi Xin, <i>A Brief History of Human Culture in the 20th Century</i>, Springer, 2019, p. 312 (פורסם לראשונה בסין ב־2010 בידי Xin Qi and (Xin Gefei).</p> <p>דוגמה לקבלת אחריות מצד ישראל על יהודי העולם היא מקרה שקרה ב־2008, כשנשיא המדינה שמעון פרס נשלח להשתתף בפתיחת האולימפיאדה בבייג'ין במטרה לפייס את הסינים. סין זעמה אחרי שמאה רבנים אמריקאים פנו רשמית לעם היהודי בבקשה להחרים את האולימפיאדה. ברוב פדיונותם הם השוו את המשחקים האולימפיים למשחקים שהיטלר פתח בברלין ב־1936.</p> <p>Yuang Marcus Liu and Qing Xiao, "Republican-Era Chinese Antisemitism and its Remembrance among Jewish Refugees," In Stefanie Schueler (ed.), <i>Jahrbuch fuer Antisemitismusforschung</i> 33, Technische Universitaet Berlin, 2024, pp. 54-83. ראו גם Zhou Xun, <i>Chinese Perceptions of the "Jews" and Judaism: A History of the Youtai</i>, Curzon Press, 2001; וכן הרצאתו של דן בן־כנען: Dan Ben-Canaan, The Chinese Perception of the Jewish People, Harbin, P.R. China, February 18, 2022. לאחרונה הזכיר ד"ר מנג יאנג (Meng Yang) מאוניברסיטת פקינג מקרים אחרים שנכון לכתיבת מאמר זה (אמצע 2025) עדיין לא פורסמו.</p> <p>Yuang and Qing, Republican Era (לעיל) 7), עמ' 54.</p>
--	---	---

onward to the Whole World," <i>Discourse Power</i> , June 26, 2025 מתוך המבוא לניתוח מאת שלום ס' ואלד, A Note on Yin Zhiguang's 'Liberating the Mind' , "the Mind", אתר המכון למדיניות העם היהודי, 17.7.2025.	"Antisemitism in China after 7 October," <i>Points East</i> 39(1) (March 2024); Mary Jane Ainslie, "Antisemitism in China Explained," <i>Points East</i> 39(1) (March 2024); Josh Rogin, "An American Perspective on Chinese Online Antisemitism," <i>Points East</i> 39(1) (March 2024).
,32) Gering, With China's Help (לעיל הערה 24), עמ' 11.	Gering, Antisemitism with Chinese Characteristics (לעיל הערה 16).
מאז כבר גינתה המפלגה הקומוניסטית בסין את מהפכת התרבות, שהסיגה את סין עשר שנים לאחור, ואף הודתה באחריותו של מאו לכך, אולם עדיין קשה לקיים בסין דיון ציבורי פתוח על אותה תקופה.	טוביה גרינג (Tuvia Gering), רשומה ברשת X (טוויטר לשעבר).
Yin Zhiguang, " After Pagar Attack, How Dare the West Speak of Civilization? ," <i>The China Academy</i> , September 27, 2024	המידע נסמר מפי ד"ר דן בן-כנען, שהתגורר שנים רבות בחריבין.
האזנתי להרצאה כולה באינטרנט.	הסבר אפשרי שלישי הוא שהממשלה הסינית רוצה לבחון מגמות בדעת הקהל הפופולרית על ידי שיתוף בלוגים מומצאים צורמניים תחת שמות בדויים ברשת. ידוע שהדבר נעשה במדינות אחרות.
The ADL Global 100: Index of Antisemitism	21 בפרסום של המכון למדיניות העם היהודי ב-2004 חזיתי כי אל-ג'זירה תגביר את ההשפעה של אירועים במזרח התיכון על המוסלמים בסין ותקדם הקצנה. הצנזורה הסינית ביטלה אזרה זו במהדורה הסינית של אותו פרסום. ראו Shalom Salomon Wald, <i>China and the Jewish People: Old Civilizations in a New Era</i> , The Jewish People Policy Planning Institute, 2004, p. 41
Rotem Kowner, Mary J. Ainslie, and Guy Podoler, "When Antisemitism and Philosemitism Go Hand in Hand: Attitudes to Jews in Contemporary East Asia," <i>Patterns of Prejudice</i> 57(3) (2023)	22 מקור: פרופ' פינג ג'אנג, תל אביב.
Digital 2025: China , <i>Datareportal</i> , February 25, 2025	Gering, <i>Antisemitism with Chinese Characteristics</i> (לעיל הערה 16).
Tuvia Gering and Ofir Dayan, "Can China's New Ambassador to Israel Reset the Strained Relationship?," <i>Atlantic Council, New Atlanticist</i> , December 12, 2024	Tuvia Gering, "With China's Help, Antisemitism of the World Unite," <i>Discourse Power</i> , November 14, 2023, p.10
אתר משרד התקשורת בישראל (באנגלית), הדיון על טיקטוק.	Reuters, " China Says Soros' Criticism of Xi is 'Meaningless' ," <i>Reuters</i> , January 25, 2019
" The Institute for National Security Studies (INSS) Releases its 'Strategic Alert' ", <i>INSS</i> , March 21, 2023; " A Tik-Tok-ing Timebomb: How TikTok's Global Platform Anomalies Align with the Chinese Communist Party's Geostrategic Objectives ," Intelligence Report, December 2023	הפילוסוף הצרפתי ז'ילין בנדה (Julien Benda) ניח בספרו "ביגדת האינטלקטואלים" (1927) כמה מן השורשים העתיקים והעמוקים של האנטישמיות. לפי בנדה, האינטלקטואלים האירופים זנחו במאה ה-20 את ההגנה על ערכים אוניברסליים דוגמת אמת, היגיון וצדק לטובת מטרות פוליטיות מפלגתיות. האם בנדה צדק גם בנוגע לסין?
Michael Starr, "NRCI: China-linked Network Funds Key Anti-Israel Protest Groups in US," <i>The Jerusalem Post</i> , May 15, 2024	Tuvia Gering, "The Mission of the Historian," <i>Discourse Power</i> , September 17, 2024
Jennifer Baker, <i>CCP Influence in U.S. Pro-Palestinian Activism</i> , The George Washington University, Program on Extremism, 2025	מראי המקום והתרגום לאנגלית מתוך Gering, "Liberation is an Inevitability of Life, from Palestine to Beijing, and

- Ainslie, Antisemitism in China Explained (לעיל הערה 16). 49
- ראו Zhou Xun (לעיל הערה 7), עמ' 53 ואילך. 50
- את המונח "מם" טבע ריצ'רד דוקינס: Richard Dawkins, *The Selfish Gene*, Oxford University Press, 2006 (30th anniversary edition), pp. 189-201 51
- תת-הפרק בנושא מם עבר תחת ידו של פרופ' (בדימוס) רונלד אטלס (Atlas) מאוניברסיטת לואיוויל שבקנטקי, הנשיא לשעבר של החברה האמריקאית למיקרוביולוגיה. 52
- Dawkins (לעיל הערה 51), עמ' 189. 53
- Kaufman, *Chinese Voices* (לעיל הערה 16), עמ' 2-6. 54
- Xian Junzheng, "[Taking a Long View and Working in Joint Hands for a New Chapter](#)," *Israel Hayom*, November 29, 2024 55
- Yitzhak Shichor, "Out of Proportion: Israel's Paradox in China's Middle East Policy," *Middle East Policy* 32 (2025), pp. 54-73 56
- Anat Hochberg-Marom, "China's Israel Pivot: Beijing Rethinks Middle East Strategy – But is China Waking Up to Israel's Strategic Importance?," *The Jerusalem Post*, August 8, 2025 57
- בכתיבת ההמלצות סייע ד"ר גדליה אפרטמן, ראש התוכנית למדיניות אסיה במכון אבא אבן, לדיפלומטיה ויחסי חוץ באוניברסיטת רייכמן. 58
- לפי מקורות סנינים, קשרי תרבות בין סין לישראל עשויים להרתיע את אויבי ישראל יותר מקשרים כלכליים וחומריים אחרים. תרבות יוצרת תחושת קירבה ומסייעת לקיום חיבורים ארוכי טווח. 59
- Roy Ben Tzur, "Biased Neutrality: China's Rhetoric Amid Escalating Tensions in the Middle East," *INSS Insight* No. 2024, August 14, 2025, המצדד בדעה זו. 60
- Gering, *Liberation is an Inevitability of Life* (לעיל הערה 28). 40
- ד"ר מנג יאנג (Meng Yang), לאחר קריאת גיליונות *The New York Chinese*; וכן Kaufman, [Chinese Voices Seek Transnational Solidarity in Israel-Hamas War](#) (לעיל הערה 16). 41
- U.S. Department of State, [China 2024 Human Rights Record](#) 42
- The State Council Information Office of the People's Republic of China, *The Report on Human Rights Violations in the United States in 2024*, August 2025, p. 20 43
- יש הטוענים כי המונחים "ברית" ו"ציר" ("מעין-ציר" במאמר זה) חזקים מדי בשביל צורה זו של שיתוף פעולה, אבל בדיוק אותו הדבר אפשר לומר על ה"ציר" המקורי בין גרמניה הנאצית, איטליה הפשיסטית והאימפריה היפנית. שלוש אלה מעולם לא נתנו אמון מלא זו בזו ותכופות חתרו למימוש החלטות עצמאיות. ראו Nicole Grajewski, "[An Illusory Entente: The Myth of a Russia-China-Iran 'Axis'](#)," *Asian Affairs* 53(1) (2022), pp. 164-183 44
- משפט זה של גרוסמן צוטט פעמים רבות. ראו Murray Citron, "Book Review: Grossman Biography is also a Narrative on Soviet History," *Ottawa Jewish E-Bulletin*, February 24, 2020 45
- Erner Guillaume, "La faute à la conjoncture: Braudel et l'antisémitisme," *Quadermi* 52 (Automne 2003) 46
- אין זה צירוף מקרים שהספרים הללו ראו אור מעט אחרי סיומה של האינתיפאדה השנייה (2000-2005), שבמהלכה נרצחו למעלה מאלף ישראלים בידי מחבלים מתאבדים. האינתיפאדה השנייה חיסלה את "מחנה השלום" בישראל. הספרים ה"רוויזיוניסטיים" ביקשו להסביר, שלא לומר להצדיק, את הסרבנות הפלסטינית. 47
- Kowner, Ainslie, and Podoler (לעיל הערה 34). 48

על המכון למדיניות העם היהודי

המכון למדיניות העם היהודי (מיסודה של הסוכנות היהודית לא"י) בע"מ (חל"צ) הוא מוסד ללא כוונת רווח. המכון מהווה מרכז חשיבה ותכנון לעיצוב אסטרטגיה ומדיניות לעם היהודי, בישראל ובתפוצות, על מנת להבטיח את המשכיות העם היהודי, שגשוגו ושגשוגה של מדינת ישראל; מתוך שאיפה לשמר ולטפח את הזהות היהודית כתרבות, לאום ודת; ומתוך שקידה על חיזוק הלכידות בישראל בקרב יהודי התפוצות ובין ישראל לתפוצות.

בלב העיסוק של המכון ניתוח שיטתי של אתגרים ושל הזדמנויות הניצבים לפני העם היהודי בדורנו ויצירת בסיס ידע ומידע על העם היהודי. פעולת המכון מכוונת יישום ותוצריו מוגשים למקבלי החלטות ולמנהיגים, ובמקרים המתאימים - לציבור הרחב. פעילות המכון מתבצעת במסגרת ארבעה מרכזים: המרכז לזהות יהודית-ישראלית, המרכז ללכידות יהודית-ישראלית, המרכז לחוסן יהודי והמרכז למידע וייעוץ על שם דיאן וגילפורד גלייזר. את פרסומי המכון למדיניות העם היהודי ניתן למצוא באתר האינטרנט שלנו שכתובתו: jppi.org.il.

בראש מועצת המנהלים של המכון עומדים השגרירים סטוארט אייזנשטאט ודניס רוס, לשעבר בעלי תפקידי מפתח בממשל האמריקאי. המכון נעזר בחבר נאמנים בינלאומי שעם חבריו נמנים בכירים מתחומי ידע מגוונים ואישי ציבור מהדרגה הראשונה.